

Stefan Białek

Ogniwo analityczno-informacyjne Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO

Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej 4, 91-134

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stefan Bialek

OGNIWO
ANALITYCZNO-INFORMACYJNE
SEKCJI 2 WYDZIAŁU „C”
KW MO/WUSW WE WROCŁAWIU
W LATACH 1973–1989.
PRZYCZYNEK DO BADAŃ
NAD WSPÓŁPRACĄ MO I SB

Po powstaniu Instytutu Pamięci Narodowej i zgromadzeniu w jego zasobie archiwalnym dokumentacji wytworzonej m.in. przez organy bezpieczeństwa państwa komunistycznego badacze najnowszej historii Polski zyskali dostęp do nieznanych wcześniej źródeł. Przy zachowaniu reguł krytyki i właściwym odczytaniu ich znaczenia zgromadzone akta pozwalają lepiej zrozumieć wiele zagadnień, które tworzyły rzeczywistość czterdziestopięcioletniego powojennego. W oczywisty sposób wykorzystuje się je głównie w badaniach nad działalnością aparatu represji państwa komunistycznego, a zwłaszcza jego policji politycznej – Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa¹. Opublikowane dotąd opracowania poświęcone strukturalnym organom bezpieczeństwa odgrywają – zarówno z historycznego, jak i archiwalnego punktu widzenia – rolę fundamentalną². Weryfikują one wcześniejsze ustalenia, które częstokroć okazywały się być niewystarczające lub zgoła błędne³. Oczywistym jest, że historycy i archiwiści, dokonując interpretacji bądź opracowania materiałów archiwalnych, muszą dysponować możliwie dokładną wiedzą na temat

¹ Stan badań w 2006 r. podsumowano szczegółowo w następujących artykułach: F. Musiał, *Zamiast wprowadzenia: archiwalia komunistycznego aparatu represji* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006, s. 7–62; W. Frazik, B. Kopka, G. Majchrzak, *Dzieje aparatu represji w Polsce Ludowej (1944–1989). Stan badań* [w:] *Wokół teczek bezpieki...*, s. 63–116.

² Liczne publikacje historyków z IPN podejmujące tę problematykę do 2006 r., głównie w odniesieniu do cywilnych organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego, wymienili F. Musiał, *op. cit.*, s. 32–34 oraz W. Frazik, B. Kopka, G. Majchrzak, *op. cit.*, s. 112. W okresie późniejszym, poza wieloma publikacjami omawiającymi budowę terenowych jednostek UB i SB, na podkreślenie zasługują dwa opracowania P. Piotrowskiego poświęcone strukturze SB. Zob.: P. Piotrowski, *Służba Bezpieczeństwa w latach 1956–1975* [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 2: 1956–1975, red. P. Piotrowski, Warszawa 2006, s. 7–33; *idem*, *Służba Bezpieczeństwa w latach 1975–1990* [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 3: 1975–1990, red. P. Piotrowski, Warszawa 2008, s. 9–60.

³ Badania dotyczące struktury organów bezpieczeństwa prowadzone przed utworzeniem IPN zarówno przez historyków związanych z resortem spraw wewnętrznych przed 1990 r., jak i powstałe w latach dziewięćdziesiątych XX w. omówili W. Frazik, B. Kopka, G. Majchrzak, *op. cit.*, s. 72–74, 111–113.

szczególowego zakresu działania konkretnej jednostki czy też komórki organizacyjnej. Bez niej analiza treści dokumentu lub ustalenie jego miejsca i roli w procesie akto- i archiwo- twórczym mogą być niewłaściwe⁴.

W badaniach nad rozwojem struktur UB i SB nie należy zapominać o aspekcie porównawczym ustaleń dokonanych w tym zakresie na temat różnych jednostek organizacyjnych. Często bowiem dane o budowie i zadaniach jednego konkretnego urzędu lub wydziału przenosi się *a priori* na rzeczywistość innych jednostek czy komórek. W rzeczywistości zadania realizowane przez funkcjonariuszy UB i SB działających na określonym terenie wymagały szczególnego podejścia do rozwiązywania problemów wynikających z jego specyfiki. Zdarzało się, że skutkowało to formalnym dostosowaniem części struktur szczebla wojewódzkiego lub niższego do realizowanych zadań, a co za tym idzie odejściem od powszechnie stosowanego schematu⁵. Nie musiało tak jednak być w każdym przypadku. Czasami wystarczyło wydzielenie w ramach już istniejącej struktury dodatkowej, półoficjalnie działającej komórki niższego rzędu, która realizowała określone zadania i nawet nie posiadała własnego przełożonego. Utworzenie takich zespołów (nieraz tylko pojedynczych stanowisk) nie nastroczało poważniejszych trudności. Wymagało jedynie akceptacji ze strony kierownictwa właściwej terenowej jednostki organizacyjnej, bez konieczności uzyskiwania zgody z centrali Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W literaturze przedmiotu rzadko wspomina się o tego rodzaju komórkach organizacyjnych, mimo że mogły one odgrywać zasadniczą rolę w funkcjonowaniu SB na obszarze danego województwa.

Na tak sformułowany problem badawczy warto zwrócić uwagę również w trakcie studiów nad budową i działaniem pionu ewidencji operacyjnej MSW. Pion ten stanowiło utworzone 27 listopada 1956 r. w centrali resortu Biuro Ewidencji Operacyjnej, przemianowane 2 stycznia 1960 r. na Biuro „C” (w 1965 r. włączono doń powołane również 27 listopada 1956 r. Centralne Archiwum MSW, przechowujące materiały historyczne wytworzone w latach 1918–1945 oraz dokumentację naczelnich organów bezpieczeństwa), którego poprzednikami były analogiczne archiwa istniejące wcześniej w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego – do końca 1954 r., a po jego rozwiązaniu w Komitecie do spraw Bezpieczeństwa Publicznego – do końca 1956 r. Jego głównym zadaniem było ewidencjonowanie agentury, jak również różnego rodzaju spraw operacyjnych oraz przechowywanie i zarządzanie dokumentacją spraw zakończonych przez jednostki organizacyjne SB. Na szczeblu wojewódzkim w ramach pionu funkcjonowały odpowiednio wydziały ewidencji operacyjnej oraz wydziały „C” w komendach wojewódzkich MO, a od sierpnia 1983 r. w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych. W lipcu 1982 r. w dwudziestu trzech KW MO w miejscach wydziałów „C” utworzono sekcje „C” przy wydziałach zabezpieczenia operacyjnego⁶.

⁴ Wagę badania procesów archiwo- twórczych na przykładzie akt organów komunistycznego aparatu represji podkreślano kilkakrotnie. Zob.: R. Leśkiewicz, *Badanie procesów archiwo- twórczych na przykładzie zasobu archiwalnego poznańskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – zarys problematyki* [w:] *Z archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu. Studia nad zasobem*, red. R. Kościański, R. Leśkiewicz, Warszawa–Poznań 2008, s. 43–53; *idem*, *Badanie procesów archiwo- twórczych na przykładzie akt Wojskowego Sądu Rejonowego w Poznaniu (1946–1955)*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2008, t. 1, s. 85–116; *idem*, *Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu (1946–1955). Organizacja, funkcjonowanie, procesy archiwo- twórcze*, Warszawa–Poznań 2009, s. 163–171.

⁵ Istnienie różnic strukturalnych pomiędzy różnymi jednostkami organizacyjnymi resortu spraw wewnętrznych szczebla wojewódzkiego i powiatowego podkreślał P. Piotrowski, *Struktury Służby Bezpieczeństwa MSW 1975–1990*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2003, nr 1, s. 51–107.

⁶ Zob. *ibidem*, s. 87; Z. Krupska, *Zarządzanie dokumentacją aktową w naczelnich organach bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego w latach 1944–1990* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem*

Wydział Ewidencji Operacyjnej KW MO we Wrocławiu został utworzony na początku 1957 r. Zgodnie z instrukcją archiwalną wprowadzoną Zarządzeniem nr 00123/57 ministra spraw wewnętrznych z 1 lipca 1957 r. miał on przejmować od komórek organizacyjnych SB szczebla wojewódzkiego i powiatowego całość niewykorzystywanej w bieżącej pracy dokumentacji aktowej. Do jego obowiązków należało też opracowywanie i porządkowanie archiwaliów, wypożyczanie ich do wglądu upoważnionym osobom i jednostkom operacyjnym, udzielanie na ich podstawie informacji, wykonywanie kopii, odpisów, wyciągów i streszczeń dokumentów, a także mikrofilmowanie materiałów posiadających wartość operacyjną i historyczną. Na podstawie zgromadzonych akt wydział miał ponadto tworzyć ewidencję pomocniczą osób i zagadnień pozostających w tzw. operacyjnym zainteresowaniu SB (księgi, kartoteki, skorowidze). Poza tym na archiwistów nałożono obowiązek brakowania i niszczenia dokumentacji niearchiwalnej, konserwacji materiałów archiwalnych i udostępniania akt posiadających wartość historyczną w celach naukowo-badawczych⁷.

Struktura Wydziału Ewidencji Operacyjnej KW MO we Wrocławiu została odziedziczona po Wydziale X, realizującym wcześniej zadania ewidencyjno-archiwalne w ramach Wojewódzkiego Urzędu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu (po utworzeniu w marcu 1955 r. Departamentu X – na bazie dotychczasowego Departamentu II KdsBP – przejął on obowiązki w zakresie ewidencji operacyjnej i prowadzenia archiwum wykonywane od 1945 r. przez Wydział II najpierw w strukturze Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu, a następnie WUdsBP we Wrocławiu)⁸. Tworzyły go dwie sekcje. Sekcja 1 zajmowała się ewidencją operacyjną SB o charakterze podstawowym – obsługą kartoteki ogólnoinformacyjnej, kartoteki osób pozostających w aktualnym zainteresowaniu jednostek operacyjnych, kartotek statystycznych sieci i spraw, a także tworzeniem i prowadzeniem kartoteki zagadnieniowej (od 1959 r.) oraz kartotek tematycznych. Bardzo istotnym zadaniem realizowanym przez Sekcję 1 była koordynacja zainteresowań operacyjnych SB, czyli pośredniczenie w przekazywaniu zainteresowanym jednostkom informacji na temat zarejestrowanych spraw, osób rozpracowywanych w ich ramach i osobowych źródeł informacji⁹. Ponadto od 1963 r. Sekcja 1 rejestrowała akty wrogiej w rozumieniu władz działalności, prowadziła ich kartotekę i monitorowała proces ich wyjaśniania przez jednostki operacyjne¹⁰. Również w 1963 r.

i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 122–126; P. Milczanowski, *Specyfika struktury organizacyjnej Archiwum MSW [w:] Wokół teczek bezpieczeństwa...*, s. 221–222; P. Perzyna, *Problematyka rozpoznania struktury zasobu i zespołowości akt cywilnych organów bezpieczeństwa oraz ich informatycznego opisu*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2009, t. 2, s. 24–29, 32.

⁷ P. Perzyna, *op. cit.*, s. 30.

⁸ Zob. *ibidem*; Z. Nawrocki, *Struktura aparatu bezpieczeństwa [w:] Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 1: 1944–1956, red. K. Szważyk, Warszawa 2005, s. 29–31.

⁹ Zagadnienie działalności pionu „C” związanej z koordynacją zainteresowań operacyjnych omówiła już M. Komaniecka, *Dzienniki korespondencyjne, rejestracyjne, archiwalne i koordynacyjne jako źródła archiwalne [w:] Wokół teczek bezpieczeństwa...*, s. 278–279.

¹⁰ Na podstawie Zarządzenia nr 0115/63 ministra spraw wewnętrznych z 6 VII 1963 r. w sprawie prowadzenia ewidencji aktów wrogiej działalności rejestracji podlegały następujące fakty ujawnione przez jednostki SB, MO, Wojskowej Służby Wewnętrznej, Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Wojsk Ochrony Pogranicza: sabotaż i dywersja, przestępstwa z art. 215–217, 223–224 Kodeksu karnego z 1932 r. (sprowadzanie zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, niebezpieczeństwa pożaru, zalewu, zawalenia się budowli lub katastrofy, utrudnianie lub uniemożliwianie powszechnego korzystania z urządzeń użyteczności publicznej i szpitali) dokonane na obiektach kluczowych i specjalnych, pożary w zakładach gospodarki społecznej na wsi, strajki i przerwy w pracy grup pracowników, terror, zabójstwa, napady, listy z pogrózkami o charakterze

zainicjowano jednolitą rejestrację kleru katolickiego (w jej ramach zakładano teczki ewidencji operacyjnej na księży i parafie) oraz nadsyłanych informacji na temat przejawów wrogiej z punktu widzenia SB aktywności jego przedstawicieli¹¹. W ramach Sekcji 1 funkcjonowały dwa referaty. Referat Sieci Agenturalnej rejestrował i zdejmował z ewidencji agenturę oraz obsługiwał skorowidze (kartoteki) agentury czynnej i wyeliminowanej (ten ostatni przekazano między końcem 1961 a połową 1962 r. do Wydziału I Biura „C”) oraz kartotekę tematyczną agentury czynnej. Referat Spraw Ewidencji Operacyjnej rejestrował i zdejmował z ewidencji sprawy operacyjne, a od końca 1959 r. wykonywał także analogiczne czynności do spraw śledczych i dochodzeniowych. Z zachowanej dokumentacji sprawozdawczej Wydziału „C” wynika, że prawdopodobnie w pierwszej połowie 1964 r. zaniechano podziału na referaty w ramach Sekcji 1.

Do obowiązków Sekcji 2 natomiast należała obsługa archiwum i opiniowanie kandydatów do prac tajnych i mobilizacyjnych (streszczanie dotyczących ich materiałów operacyjnych), osób ubiegających się o uzyskanie zezwolenia na posiadanie broni, wydanie kart żeglarskich i turystycznych czy też o prawo zamieszkania w strefie przygranicznej. Ponadto jej pracownicy tworzyli skorowidze: alfabetyczny osób figurujących w zgromadzonej

politycznym, wystąpienia antypaństwowe obywateli polskich i państw obcych, kolportaż ulotek i napisów antypaństwowych, przekroczenia granicy, działalność rewizjonistyczna, fakty zainteresowania jednostkami wojskowymi ze strony obcych placówek dyplomatycznych i obcokrajowców, werbunku lub prób werbunku obywateli polskich przez obce wywiady, przemytu zorganizowanego oraz inne, o ile posiadały znaczenie polityczne lub gospodarcze i stanowiły przedmiot pracy operacyjnej lub postępowań przygotowawczych prowadzonych przez SB. Zgodnie z załączonymi do Zarządzenia nr 0115/63 Wytycznymi w sprawie rejestracji, ewidencji i statystyki aktów wrogiej działalności rejestracji w tym zakresie dokonywały jednostki resortu spraw wewnętrznych kartą EOW-1/63 „nie później niż w ciągu 48 godz. od chwili otrzymania zawiadomienia lub meldunku o zaistnieniu takiego aktu”. Kartę należało przesłać do Wydziału „C” KW MO tego województwa, na którego terenie znajdowała się siedziba jednostki rejestrującej. O wyjaśnieniu danego aktu wrogiej działalności jednostka, która dokonała jego rejestracji, musiała poinformować Wydział „C” kartą EOW-2/63. W takich przypadkach należało obie karty (wraz z załącznikami do karty EOW 2/63, dotyczącymi osób podejrzanych o prowadzenie wrogiej działalności) wyłączyć z aktualnej ewidencji i zniszczyć po upływie pięciu lat. Szczęśliwie liczne karty obydwu wzorów, choć mocno zniszczone (zapewne wskutek powodzi z 1997 r.), zostały przekazane do Oddziału IPN we Wrocławiu jako fragment kartoteki zagadnieniowej. Naniesione na nich numery rejestracyjne łamano przez literę „W”, co wskazuje, że wrocławski Wydział „C” prowadził osobny dziennik dla tych rejestracji. Gwoli ścisłości należy zaznaczyć, że na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych nanoszono je także na kartach o wzorze EO-4/68. Wytyczne nałożyły także na wydziały „C” KW MO obowiązek sporządzania sprawozdań statystycznych i informacji dotyczących aktów wrogiej działalności ujawnionych w określonym czasie. Zob.: AIPN Wr, 053/3211, t. 70, Zarządzenie nr 0115/63 ministra spraw wewnętrznych w sprawie prowadzenia ewidencji aktów wrogiej działalności, 6 VII 1963 r., k. 35–37v; Rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 11 VII 1932 r. – Kodeks karny (DzU, 1932, nr 60, poz. 571). Formalnie termin „jednostka operacyjna” odnosił się w MSW do jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych „wykonujących zadania należące do zakresu ich działania przy wykorzystaniu osobowych i poufnych źródeł informacji oraz przy użyciu środków techniki operacyjnej”. Zgodnie z praktyką stosowaną w KW MO/WUSW we Wrocławiu jest on w niniejszym tekście stosowany w znaczeniu szerszym, obejmującym nie tylko jednostki organizacyjne, ale także funkcjonujące w ich ramach komórki, które prowadziły działalność operacyjną. Zob. AIPN Wr, 053/3665, Zarządzenie nr 049/85 ministra spraw wewnętrznych w sprawie organizacji i zasad postępowania z materiałami archiwalnymi w resorcie spraw wewnętrznych, 8 VII 1985 r., § 24, k. 14. Por. AIPN Wr, 053/3211, t. 4, Zarządzenie nr 034/74 ministra spraw wewnętrznych w sprawie postępowania z aktami archiwalnymi w resorcie spraw wewnętrznych, 10 V 1974 r., § 21, k. 12.

¹¹ Zob. AIPN Wr, 09/470, Zarządzenie nr 0114/63 ministra spraw wewnętrznych w sprawie prowadzenia ewidencji i dokumentowania działalności kleru katolickiego, 6 VII 1963 r., k. 3–4; *ibidem*, Instrukcja nr 002/63 dyrektora Departamentu IV i dyrektora Biura „C” o zasadach i trybie prowadzenia ewidencji i dokumentowania działalności kleru katolickiego, 6 VII 1963 r., k. 5–12.

dokumentacji (w 1964 r. zawierał on dane dotyczące 200 tys. osób) i rzeczowy (tematyczny) wyeliminowanej agentury. Wykorzystywano je w bieżącej pracy. W Sekcji 2 sporządza - no też opracowania tematyczne dotyczące działających po II wojnie światowej na terenie Dolnego Śląska podziemnych organizacji niepodległościowych. W ostatnim kwartale 1956 r. w ówczesnym Wydziale X utworzono w ramach Sekcji 2 Referat Wyjazdów Zagranicznych (z czasem coraz częściej nazywany zamiennie Referatem II), który najpóźniej w 1961 r. uniezależnił się i funkcjonował na prawach odrębnej komórki Wydziału „C”. Zająmował się on opiniowaniem osób starających się o zgodę na wyjazdy zagraniczne, jak również prowadzeniem skorowidza osób, którym jednostki operacyjne zastrzegły możliwość tego rodzaju wyjazdów, oraz rejestracją tzw. osób zabezpieczonych, pozostających we wstępnym zainteresowaniu operacyjnym SB¹². W pracach referatu wykorzystywano kartotekę osób zabezpieczonych ze względu na dopuszczenie ich do prac tajnych i mobilizacyjnych. W 1966 r. Referat II rozwiązano, a jego zadania przejęła Sekcja 1. W Wydziale Ewidencji Operacyjnej, a od początku 1960 r. w Wydziale „C” opracowywano również (głównie w Sekcji 1) liczne informacje problemowe i wykazy bądź na zlecenie kierownictwa SB KW MO we Wrocławiu czy innych jednostek organizacyjnych, bądź *sua sponte*¹³.

1 kwietnia 1967 r. Wydział „C” przejął z Wydziału Ogólnego KW MO we Wrocławiu składnicę akt (archiwum) pionu milicji wraz z jej obsługą (5 osób) oraz jedno stanowisko etatowe z Sekcji Statystyki i Sprawozdawczości tegoż wydziału. Fakt ten przyczynił się do gruntownej zmiany struktury organizacyjnej Wydziału „C”, do której doszło w lipcu 1967 r.¹⁴ Liczbę sekcji działających w ramach Wydziału „C” zwiększono do trzech. Sekcja 1 odpowiedzialna była za rejestrowanie werbowanej agentury i wszczynanych spraw operacyjnych pionów MO i SB oraz aktów „wroziej” działalności, a także prowadzenie kartotek statystycznych i tematycznych w tym zakresie. Obsługiwała też kartotekę zagadnieńową. Sekcja 2 wypełniała przede wszystkim zadania opiniodawcze wobec kandydatów do prac tajnych (prowadziła kartotekę osób dopuszczonych do tych prac), osób starających się o zgodę na wyjazd za granicę (rejestrowała także zastrzeżenia wyjazdów), wydanie kart pływania morskich i żeglarskich oraz zgodę na posiadanie broni. Ponadto jej funkcjonariusze sporządzali na zlecenie przełożonych różnego rodzaju opracowania o charakterze analitycznym i udzielali innych informacji jednostkom operacyjnym uprawnionym do korzystania z dokumentacji zgromadzonej w Wydziale „C”. W gestii Sekcji 3 leżały natomiast wszystkie zagadnienia związane z obsługą archiwum oraz początkowo prowadzenie kartoteki ogólnoinformacyjnej i koordynacja zainteresowań operacyjnych. Zarysowana w ten sposób struktura Wydziału „C” przetrwała do rozwiązania WUSW we Wrocławiu w maju 1990 r.,

¹² Szerzej o tej kategorii osób rejestrowanych w ewidencji operacyjnej SB zob.: S. Białek, *Brakowanie i niszczenie dokumentacji SB w województwie opolskim w latach 1987–1990. Ustalenia wstępne*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2009, t. 2, s. 80–81, przyp. 87.

¹³ Przemiany strukturalne Wydziału Ewidencji Operacyjnej i Wydziału „C” w latach 1957–1967 ukazują następujące materiały archiwalne: AIPN Wr, 053/2315, Sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” za lata 1967–1970, *passim*; AIPN Wr, 053/3956, Zarządzenie nr 0019/64 zastępcy komendanta wojewódzkiego MO ds. bezpieczeństwa w sprawie ustalenia zakresu działania Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu, 28 IX 1964 r., b.p.; AIPN Wr, 054/86, Sprawozdania Wydziału X, Wydziału Ewidencji Operacyjnej i Wydziału „C” za lata 1955–1969, *passim*; AIPN Wr, 054/527, Plany pracy i sprawozdania Wydziału X, Wydziału Ewidencji Operacyjnej i Wydziału „C” za lata 1955–1966, *passim*; AIPN Wr, 247/1, t. 1, Rozkaz organizacyjny nr 034/WR/61 komendanta MO województwa wrocławskiego, 8 IX 1967 r., k. 41.

¹⁴ Zob.: AIPN Wr, 053/1009, Rozkaz organizacyjny nr 016/WR/67 komendanta MO województwa wrocławskiego, 28 IV 1967 r., k. 48–49; AIPN Wr, 053/3211, t. 21 (Etat nr WR/KW/SB/010 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu, 20 VII 1967 r.).

przy czym zadania realizowane przez poszczególne sekcje ulegały z czasem pewnym zmianom. Na przykład Sekcja 1 przejęła między marcem 1978 r. a grudniem 1980 r. prowadzenie kartoteki ogólnoinformacyjnej oraz obowiązek koordynacji zainteresowań operacyjnych¹⁵. Podobne przesunięcia kompetencji dotyczyły także kartoteki zagadnieniowej. W latach siedemdziesiątych jej prowadzeniem zajęła się na krótko Sekcja 2. Bez wątplenia miało to miejsce w okresie 1973–1974 (istnieją przesłanki pozwalające przypuszczać, że jej przejęcie nastąpiło już ok. 1970 r., wtedy bowiem Sekcja 2 czyniła przygotowania do konfrontacji danych z kartotek zagadnieniowej i ogólnoinformacyjnej). Następnie obsługę kartoteki zagadnieniowej przekazano prawdopodobnie na powrót Sekcji 1. Dowodzą tego pośrednio sprawozdania pozostałych sekcji Wydziału „C” z drugiej połowy lat siedemdziesiątych i pierwszej połowy lat osiemdziesiątych, w których nie wspomniano o realizacji tego zadania. Dopiero w 1983 r. prowadzenie kartoteki zagadnieniowej przez Sekcję 1 jest poświadczane źródłowo¹⁶.

Jedną z ważniejszych tendencji, które pojawiły się w pracy Wydziału „C” po reorganizacji jego struktury w 1967 r., było stopniowe koncentrowanie w Sekcji 2 funkcji analitycznych odnoszących się do zagadnień działalności operacyjnej poszczególnych pionów SB¹⁷. W praktyce aktywność ta przejawiała się w przygotowywaniu różnego rodzaju opracowań tematycznych dotyczących najczęściej kwestii kontrwywiadowczych (zagadnienia szpiegostwa, uciekinierów, osób indagowanych za granicą przez przedstawicieli obcych wywiadów), ale także omawiających m.in. tzw. zagadnienie syjonistyczne czy problem nacjonalizmu ukraińskiego. Sporządzano je w oparciu o dane pochodzące z dokumentacji zgromadzonej i wykorzystywanej przez wszystkie sekcje Wydziału „C” (m.in. kartoteki i złożone w archiwum akta spraw operacyjnych). Ponadto funkcjonariuszom Sekcji 2 starano się też zapewnić bezpośredni dostęp do odpowiednich informacji, które miały być pomocne przy tworzeniu analiz. Pierwsze kroki w tym względzie podjęto prawdopodobnie już w listopadzie 1967 r. Z tego bowiem okresu pochodzi notatka włączona do dokumentacji Sekcji 2, dotycząca procedury rejestracji w Wydziale „C” (w ramach odrębnego działu kartoteki tematycznej o nazwie „Informacja z korespondencji”) danych przekazywanych przez Wydział „W”, a uzyskanych w wyniku przeglądu korespondencji. Z dokumentu nie wynika wprawdzie wprost, że rejestracji tych informacji miała dokonywać Sekcja 2, jednak fakt umieszczenia go wśród materiałów sprawozdawczych tej sekcji potwierdza takie przypuszczenie. Należy podkreślić, że po dokonaniu rejestracji informację pochodzącą z przeglądu korespondencji należało skierować do właściwej jednostki SB w celu jej ewentualnego

¹⁵ *Terminus post quem* i *terminus ad quem* przekazania kartoteki ogólnoinformacyjnej do Sekcji 1 określa ją odpowiednio następujące dokumenty: AIPN Wr, 053/3342, Protokół narady partyjno-służbowej odbytej w Sekcji 3 Wydziału „C”, 29 III 1978 r., b.p.; *ibidem*, Sprawozdanie z działalności Sekcji 3 za rok 1980 i planowane zadania na rok 1981, 30 XII 1980 r., b.p. Zob. też AIPN, 0396/6/CD, Zakres działania Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu, 9 XII 1983 r., k. 414–415.

¹⁶ Zob.: AIPN Wr, 053/2315, Notatka informacyjna dotycząca pracy Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu w 1970 r., 5 I 1971 r., k. 158; AIPN Wr, 053/3195, Plany i zakresy pracy oraz sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” za lata 1973–1989, *passim*; AIPN Wr, 053/3342, Plany pracy i sprawozdania Sekcji 3 za lata 1974–1984, *passim*. Zob. też AIPN, 0396/6/CD, Zakres działania Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu, 9 XII 1983 r., k. 414–415.

¹⁷ Nie było to równoznaczne z przejęciem przez Sekcję 2 całości zadań analitycznych wypełnianych przez Wydział „C”. W pozostałych sekcjach funkcjonujących w jego ramach w dalszym ciągu przygotowywano informacje i opracowania cząstkowe z zakresu ich działalności. Zob. np. AIPN Wr, 054/86, Sprawozdanie Sekcji 3 za okres od 1 VII do 31 XII 1969 r., 17 I 1970 r., k. 414–417; AIPN, 0396/6/CD, Zakres działania Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu, 9 XII 1983 r., k. 412–415 i 418.

wykorzystania w pracy operacyjnej¹⁸. W załączkowej postaci mamy tu do czynienia z pełnieniem – rozbudowanej w późniejszym okresie – funkcji pośredniczenia w zakresie przekazywania uzyskanych informacji pomiędzy różnymi jednostkami operacyjnymi przez Sekcję 2 Wydziału „C”, a właściwie przez część jej pracowników, która zajmowała się działalnością analityczną. Tę wyspecjalizowaną grupę Sekcji 2 zaczęto najpóźniej w marcu 1970 r. określać zamiennie mianem Ogniwa Analitycznego bądź Zespołu Analitycznego¹⁹.

Kierownictwo MSW na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych miało świadomość wagi problemu właściwego ewidencjonowania, wymiany i analizy informacji gromadzonych przez jednostki operacyjne oraz wynikających z nich korzyści dla sprawnego działania SB i innych podległych mu organów. W Instrukcji o pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych, stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 006/70 ministra spraw wewnętrznych z 1 lutego 1970 r., jako warunek efektywnego i skutecznego realizowania zadań SB wskazano współdziałanie wszystkich organów resortu. Na MO nałożono przy tym obowiązek udzielania niezbędnej pomocy pionowi SB, także poprzez terminowe przekazywanie pozostających w jego zainteresowaniu informacji. Również SB miała przekazywać pionowi milicyjnemu wiadomości odnoszące się do zakresu jego działalności²⁰.

¹⁸ We wspomnianej notatce zalecono rejestrację wpływającej informacji na karcie EO-130. W rubryce piątej karty wskazywano na konieczność odnotowania dokąd została przekazana informacja, np.: „przekazano do Wydz[iału] II SB KW MO Wrocław, 15 II [19]67 r. L.dz. M 00151/II/67”. Znak pisma zastosowany w tym wzorze jest typowy dla Sekcji 2, co dodatkowo potwierdza jej kompetencje w zakresie tego rodzaju rejestracji. Zob.: AIPN Wr, 053/2315, Sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” za lata 1967–1970, *passim* (zwłaszcza Tezy kierunkowe do opracowań tematycznych pochodzących z korespondencji, k. 28–29); AIPN, 0396/6/CD, Zakres działania Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu, 9 XII 1983 r., k. 415.

¹⁹ AIPN Wr, 053/2315, Notatka informacyjna dotycząca pracy Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu w 1970 r., 5 I 1971 r., k. 156.

²⁰ Zob. *Instrukcja o pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych* [wprowadzona Zarządzeniem nr 006/70 ministra spraw wewnętrznych z 1 II 1970 r. w sprawie pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych] [w:] *Instrukcje pracy operacyjnej aparatu bezpieczeństwa (1945–1989)*, oprac. T. Ruzikowski, Warszawa 2004, s. 125–126. Trzeba podkreślić, że już wcześniej systematycznie wydawano przepisy dotyczące współpracy obu pionów. Zgodnie z przygotowanym przez ministra bezpieczeństwa publicznego Stanisława Radkiewicza, a zaakceptowanym 23 X 1948 r. przez Biuro Polityczne KC PZPR projektem reorganizacji MBP, po okresie formalnej równorzędności (trwającym od 1944 r.) organa MO należało podporządkować pionowi UB. Koncepcja ta została wprowadzona w życie Rozkazem nr 13 Stanisława Radkiewicza z 18 III 1949 r. Formalnie zrezygnowano z niej 7 XII 1954 r., kiedy to Rada Państwa w miejsce MBP powołała KdsBP, kierujący działaniami „bezpieki”, oraz MSW, któremu podlegała MO. W praktyce jednak organy UB zachowały swą nadrzędną pozycję nad jednostkami MO, którym wydawały różnego rodzaju dyspozycje. Kompleksowo zagadnienie współdziałania UB i MO zostało uregulowane Zarządzeniem nr 065/55 przewodniczącego KdsBP i ministra spraw wewnętrznych o zasadach współpracy organów bezpieczeństwa publicznego i Milicji Obywatelskiej z 19 VII 1955 r. Obie służby zobowiązano m.in. do wzajemnego przekazywania informacji, dokumentacji operacyjnej, a nawet (po uzgodnieniach na szczeblu wojewódzkim) agentów i spraw rejestrowanych w ewidencji operacyjnej. W uzasadnionych przypadkach dopuszczano wykorzystywanie agentury MO przez UB i odwrotnie. Kiedy Ustawą z 13 XI 1956 r. o zmianie organizacji naczelnych organów administracji publicznej w zakresie bezpieczeństwa publicznego zlikwidowano KdsBP, doszło do strukturalno-organizacyjnego powiązania jego następczyni (SB) z pionem milicyjnym w ramach MSW. Na szczeblu wojewódzkim i terenowym obie służby działały równolegle w ramach komend wojewódzkich i powiatowych MO, przy czym SB szybko zaczęła odgrywać rolę dominującą. W sposób ogólny potrzebę współdziałania wobec niezmierniejszającego się „nacisku sił imperialistycznych” podkreślił dobitnie minister spraw wewnętrznych Władysław Wicha w Zarządzeniu nr 0034/59 z 24 II 1959 r., w którym szczególny nacisk położony został m.in. na przekazywanie jednostkom SB informacji (także tych uzyskanych drogą operacyjną) o wszelkich przejawach wrogiej działalności, umożliwienie jej funkcjonariuszom wglądu do materiałów milicyjnych (dotyczyło to także dokumentacji operacyjnej) oraz obowiązek wykonywania przez jednostki MO zleceń przekazanych przez SB w zakresie

Zalecenia ministra szybko znalazły odzwierciedlenie w działaniach kierownictwa szczebla wojewódzkiego. Już 27 czerwca 1970 r. komendant wojewódzki MO we Wrocławiu wydał Wytyczne w sprawie obiegu i wykorzystania informacji operacyjnych²¹. W Kierunkowym planie działań SB KW MO we Wrocławiu na lata 1971–1972 deklarowano: „Szczególnej wagi nabierze zagadnienie szybkiej, obiektywnej informacji sygnalizującej powstawanie niekorzystnych zjawisk, co będzie warunkowało podejmowanie odpowiednich działań tak przez aparat Sł[użby] Bezp[ieczeństwa], jak też instancje partyjne, społeczne i gospodarcze”²². Zgodnie z tym stanowiskiem właściwą analizę informacji gromadzonych przez wydziały operacyjne SB uznawano za podstawowy czynnik dobrej organizacji pracy. 10 lutego 1971 r. minister spraw wewnętrznych gen. Franciszek Szlachcic wystosował do podległych sobie jednostek organizacyjnych pismo z prośbą o przedstawienie propozycji zmierzających do udoskonalenia działań resortu. W odpowiedzi kierownictwo SB KW MO we Wrocławiu zwróciło m.in. uwagę na wzrost znaczenia informacji w pracy organów bezpieczeństwa i podkreśliło potrzebę dokonania zmian usprawniających obieg i wykorzystanie informacji operacyjnych. Bodaj najważniejszą i najbardziej innowacyjną propozycją było utworzenie na szczeblu centralnym i wojewódzkim Ośrodka Studiów, Analizy, Planowania i Ewidencji na bazie pionu „C”. Jego głównym zadaniem miało być zbieranie, rejestrowanie, dokumentowanie i przetwarzanie (przede wszystkim przy pomocy nowoczesnych maszyn i urządzeń elektronicznych, co miało umożliwić bardziej szczegółową ewidencję osób, zjawisk lub zdarzeń) informacji gromadzonych przez SB, które następnie byłyby kierowane do wykorzystania przez zainteresowane nimi jednostki operacyjne, tzw. czynniki polityczne bądź administracyjne. Uznano bowiem, że „dotychczasowa ewidencja i dokumentacja posiada sporo braków, nieprawidłowości, nie pozwala na uzyskanie pełnej i obiektywnej informacji operacyjno-politycznej”. Ośrodek miał też przeprowadzać analizę występujących problemów i sytuacji operacyjnej, programować kierunki działań, wypracowywać kryteria zapotrzebowania na informacje, oceniać na podstawie napływających danych działania poszczególnych jednostek operacyjnych oraz przygotowywać opracowania i analizy dla czynników zewnętrznych. Kierownictwo SB KW MO we Wrocławiu wyrażało przy tym nadzieję, że Ośrodek odciąży wydziały operacyjne od zbędnej biurokracji poprzez wprowadzenie ujednoczonego systemu sprawozdawczego²³. Poproszony o zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnych zmian w funkcjonowaniu resortu, naczelnik Wydziału III SB ppłk Stanisław Pikulski²⁴ poparł pomysł utworzenia nowej komórki, którą proponował nazwać Ośrodkiem

wykonywania sprawdzeń, ustaleń i obserwacji wskazanych imiennie osób lub środowisk. Zob.: AIPN Ka, 0103/20, t. 1, Zarządzenie nr 065/55 przewodniczącego KdsBP i ministra spraw wewnętrznych o zasadach współpracy organów bezpieczeństwa publicznego i Milicji Obywatelskiej, 19 VII 1955 r., k. 159–164; *ibidem*, Zarządzenie nr 0034/59 ministra spraw wewnętrznych o zakresie pomocy terenowych ogniw milicyjnych w realizacji zadań służby bezpieczeństwa MO, 24 II 1959 r., k. 301–303; P. Majer, *Milicja Obywatelska w systemie organów władzy PRL (zarys problematyki i źródła)*, Toruń 2003, s. 59–70.

²¹ Niestety w zasobie archiwalnym Oddziału IPN we Wrocławiu nie udało się dotychczas odnaleźć tego dokumentu. Zob. AIPN Wr, 054/1684, Informacja o przebiegu realizacji zadań określonych w Instrukcji 006/70 MSW i Wytycznych komendanta wojewódzkiego MO we Wrocławiu z 27 VI 1970 r. w sprawie obiegu i wykorzystania informacji operacyjnych, 13 IV 1971 r., k. 1.

²² AIPN Wr, 054/642, Kierunkowy plan działań SB KW MO we Wrocławiu na lata 1971–1972, 26 I 1971 r., k. 1.

²³ AIPN Wr, 053/1609, Notatka zastępcy komendanta wojewódzkiego MO ds. SB we Wrocławiu płk. Jana Krynickiego dotycząca uwag i propozycji związanych z pismem towarzysza ministra spraw wewnętrznych z 10 II br., 12 III 1971 r., k. 3–4, 8–9.

²⁴ Zob. przebieg służby w: *Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu. Informator personalny*, red. T. Balbus, P. Piotrowski, K. Szwaagrzyk, Wrocław 2006, s. 148–149.

Ewidencji, Analizy, Diagnostyki i Prognozowania. Sugerował jednak, by w jej skład oprócz dotychczasowego pionu „C” weszły również pion „T”, „W”, a także funkcjonujący w ramach MO pion kryminalistyki oraz inne komórki, które prowadziły wycinkową i specjalistyczną działalność ewidencyjną. Jego zdaniem należało też położyć większy nacisk na współpracę pomiędzy poszczególnymi pionami SB i MO oraz koordynację działań zwłaszcza w zakresie wymiany informacji. Dotychczasową kooperację między wydziałami ppłk Pikulski określił jako nazbyt formalną i ograniczającą się w zasadzie do szczebla nauczelników. Wskazywał, że praktyczne współdziałanie nie znajduje jeszcze zrozumienia u średniego aktywu kierowniczego i zwykłych funkcjonariuszy. Według Pikulskiego przyczyną tego stanu rzeczy mogło być podejście ambicjonalne, sprawiające, że pracownicy komórek uważanych za podrzędne często niechętnie udzielali pomocy funkcjonariuszom wydziałów elitarnych. Kończąc wywód dotyczący problemów związanych ze współdziałaniem SB z pionem milicyjnym, w następujący sposób podkreślił on możliwości operacyjne, jakich mogło dostarczyć wykorzystanie agentury MO: „Natomiast organizowane przedsięwzięcia w okresie wypadków grudniowych, podporządkowane zasadniczym celom, koordynowane bezpośrednio przez Wydział III, wykazały, że źródła informacyjne w tym pionie [MO] są trafne i skutecznie usytuowane, informacji sporo, wszechstronnej i wartościowej, rozpoznawczej i sygnalizacyjnej”²⁵. Słaba współpraca pionów SB i MO pod względem wymiany informacji została również dość krytycznie oceniona przez zespół funkcjonariuszy powołany w pierwszym kwartale 1971 r. w celu skontrolowania działań dokonanych w tym zakresie od 28 lutego 1970 r. do 28 lutego 1971 r. Odnotowano wprawdzie fakt przeprowadzenia przez naczelników wydziałów szkoleń na temat działalności SB dla wszystkich milicjantów, jednakże oceniono, że w planach pracy poszczególnych jednostek MO zadania związane z problematyką pozostającą w zainteresowaniu SB były traktowane zbyt ogólnikowo i nie uwzględniały specyfiki danego terenu. Nie realizowano ich też w praktyce codziennej pracy. Kontrolerzy stwierdzili liczne nadużycia proceduralne w zakresie przekazywania informacji pomiędzy jednostkami obu pionów. Często tego rodzaju pomoc świadczone poza jakąkolwiek ewidencją – bezpośrednio pomiędzy zainteresowanymi funkcjonariuszami, z pominięciem drogi służbowej, co ograniczało nadzór ze strony przełożonych. Za niewłaściwe komisja uznała to, że w Komendzie Powiatowej MO w Lubinie nie przekazywano tajnym współpracownikom pionu milicyjnego zadań należących do kompetencji SB, zwłaszcza w okresie wzmożonych działań. Wskazała jednocześnie, że spośród 917 informacji przekazanych przez jednostki służby milicji (z których 542 trafiły bezpośrednio do jednostek SB, a pozostałe 375 do Wojewódzkiego Stanowiska Kierowania KW MO we Wrocławiu) prawie połowa odnosiła się do okresu od grudnia 1970 r. do lutego 1971 r. Podnoszono też kwestię wzmożonej w tym czasie aktywności pionu milicyjnego „w zakresie rozpoznania sytuacji, zachowania się określonych osób i grup, figurantów rozpracowań, nastrojów na zakładach pracy itp.”, która umożliwiła opracowanie informacji dla potrzeb instytucji partyjnych i resortu spraw wewnętrznych. Ostatecznie jednak skonstatowano, że współdziałanie pionu MO z SB poprzez przekazywanie informacji „nie wyczerpuje w pełni potrzeb i możliwości”²⁶.

²⁵ AIPN Wr, 053/1817, t. 10, Pismo naczelnika Wydziału III KW MO we Wrocławiu ppłk. Stanisława Pikulskiego do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych wraz z załączoną notatką, 9 IV 1971 r., k. 20–23.

²⁶ Zob. AIPN Wr, 054/1684, Informacja o przebiegu realizacji zadań określonych w Instrukcji 006/70 MSW i Wytucznych komendanta wojewódzkiego MO we Wrocławiu z 27 VI 1970 r. w sprawie obiegu i wykorzystania informacji operacyjnych, 13 IV 1971 r., k. 1–6.

Do utworzenia postulowanego przez kierownictwo wrocławskiej SB nowego pionu ewidencyjno-analityczno-planistycznego w MSW nigdy nie doszło. Nie wiemy, czy było to spowodowane problemami natury organizacyjno-technicznej, które musiałyby się wiązać z restrukturyzacją, czy też raczej brakiem poparcia kierownictwa resortu dla tej koncepcji. Starano się natomiast wykorzystać propozycje wrocławskie poprzez reorganizację działań istniejącego już Biura „C” MSW i podległych mu wydziałów terenowych. Doniosłym tego przejawem było wydanie Zarządzenia nr 079/72 ministra spraw wewnętrznych z 2 sierpnia 1972 r. w sprawie rejestracji przez jednostki Służby Bezpieczeństwa osób i spraw oraz sprawdzania i udzielania informacji wraz z załączoną do niego Instrukcją w sprawie zakresu i trybu rejestracji przez jednostki Służby Bezpieczeństwa osób i spraw oraz sprawdzania i udzielania informacji. Instrukcja określała całokształt działalności pionu „C” w zakresie ewidencji operacyjnej *sensu stricto*. Regulowała nie tylko zasadniczą kwestię rejestrowania prowadzonych spraw operacyjnych, postępowań przygotowawczych oraz osób będących w bezpośrednim zainteresowaniu jednostek SB (zarówno agentury, jak i osób rozpracowywanych w sprawach operacyjnych), lecz także określała tryb ewidencjonowania wielu innych danych dotyczących m.in.: osób niepożądanych w PRL, materiałów wstępnych, faktów i zdarzeń niekorzystnych z punktu widzenia władz oraz opracowań problemowych wykorzystywanych w działaniach operacyjnych. W tej drugiej grupie rejestracji podlegały w szczególności:

„1) wszystkie fakty i zdarzenia będące przedmiotem operacyjnego zainteresowania lub wyjaśniania na obiektach gospodarki narodowej, a w szczególności naruszenia tajemnicy państwowej, awarie, wybuchy i katastrofy, przerwy w pracy w następujących działach gospodarki narodowej:

- w przemyśle węglowym i energetyce,
- w stoczniach,
- w przemyśle chemicznym,
- w przemyśle hutniczym,
- w przemyśle włókienniczym,
- w budownictwie przemysłowym i mieszkaniowym,
- w kolejnictwie,
- w przemyśle budowy maszyn i urządzeń,
- w rolnictwie (PGR, spółdzielnie produkcyjne i indywidualne gospodarstwa),
- w innych gałęziach gospodarki narodowej;

2) fakty penetracji (również i te, które mają charakter przypadkowych przyjazdów) obiektów przemysłowych i wojskowych przez pracowników placówek państw kapitalistycznych i innych cudzoziemców;

3) indagowanie i próby werbunku obywateli polskich przez pracowników obcych wywiadów w kraju i za granicą;

4) ucieczki za granicę i odmowy powrotu do kraju;

5) środowiska i ośrodki antypolskie oraz antysocjalistyczne, które mogą być wykorzystywane do wrogiej działalności w kraju i za granicą;

6) próby przemycania za granicę informacji i opracowań godzących w interesy PRL;

7) kolportaż wrogiej i antysocjalistycznej literatury i wydawnictw;

8) rozpowszechnianie wrogich i antysocjalistycznych ulotek, anonimów, napisów i haseł;

9) fakty zagrażające lub mogące zagrażać porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu na tle działalności religijnej kościołów i związków wyznaniowych, np. nielegalne budownictwo sakralne;

10) notatki i informacje problemowe opracowywane na temat różnych środowisk, obiektów lub sytuacji operacyjnej;

11) czynności sprawdzające wykonywane w trybie art. 258 § 2 k[odeksu] p[ostępowania] k[arnego]²⁷, jeżeli w ich wyniku nie nastąpiło wszczęcie postępowania przygotowawczego;

12) materiały wstępne będące przedmiotem wyjaśnienia przez Służbę Bezpieczeństwa”.

Jednostki operacyjne miały dokonywać wyżej wymienionych rejestracji, jak również rejestracji osób, których przyjazd do PRL nie był pożądany, kartami o wzorze EO-4/72 (polecono rejestrować nimi także inne przedsięwzięcia i informacje o charakterze operacyjnym, a zwłaszcza zwerbowane osobowe źródła, wszczynane sprawy operacyjne oraz osoby, które w nich figurowały) lub innymi dokumentami, np. meldunkami czy informacjami. W celu zarejestrowania notatki bądź informacji problemowej należało przekazać jeden jej egzemplarz do Biura „C” lub Wydziału „C” właściwej KW MO. Zawiadomienia o wyjaśnieniu faktu lub informacji podlegającej rejestracji miały być składane przez jednostki operacyjne, które dokonały rejestracji, na kartach E-16, co stanowiło podstawę ich zdjęcia z ewidencji pionu „C”. Jednostki operacyjne musiały dokonywać rejestracji faktów i zdarzeń mimo tego, że w celu udokumentowania i zwalczania wrogiej działalności, której się w nich dopatrywano, wszczynano i równolegle rejestrowano sprawy operacyjne i postępowania przygotowawcze. Fakty i zdarzenia należało zarejestrować natychmiast po ich zaistnieniu lub powzięciu wiadomości, że do nich doszło, przy czym Biuro „C” miało ewidencjonować wyłącznie informacje przekazywane przez jednostki MSW, zaś wydziały „C” tylko dane otrzymywane od jednostek z właściwego sobie województwa. Ewidencję operacyjną należało prowadzić w postaci kartotek (alfabetycznych, statystycznych, zagadnieniowo-tematycznych). Ewidencja niepożądanych faktów i zdarzeń (podobnie jak osobna ewidencja wyjaśnionych faktów i zdarzeń) miała być prowadzona alfabetycznie według nazw miejscowości lub zakładów pracy, w których miały one miejsce. Gdyby ujawniono lub wyjaśniono je na terenie innego województwa bądź w MSW, Wydział „C” niezależnie od zarejestrowania ich w swej ewidencji winien przelać odpisy odpowiednich kart do właściwego województwa lub Biura „C” MSW. W chwili rejestracji nowego faktu lub zdarzenia należało dokonać sprawdzenia w ewidencji operacyjnej czy takie zajście miało miejsce wcześniej i poinformować zainteresowaną jednostkę operacyjną o jego wynikach. Zalecono też przekazywanie zgromadzonych w pionie „C” informacji o osobach niepożądanych w PRL do Biura Paszportów i Dowodów Osobistych MSW. Ponadto instrukcja nakładała na tenże pion obowiązek sporządzania analiz, informacji szczegółowych i problemowych oraz udostępniania (wyłącznie w celu realizacji zadań zainteresowanych jednostek) zgromadzonych przezeń danych do prognozowania całościowego i wycinkowego w zakresie rejestracji, który został w niej ustalony²⁸.

W związku z Zarządzeniem nr 079/72 zostały wydane Wytoczne dyrektora Biura „C” płk. Jana Zabawskiego z 18 listopada 1972 r. w sprawie dokonywania rejestracji, ewidencji i opracowań analitycznych oraz sprawdzania i udzielania informacji, które doprecyzowały

²⁷ Art. 258 § 2 Ustawy z 19 IV 1969 r. Kodeks postępowania karnego brzmi następująco: „W razie potrzeby można zażądać uzupełnienia w określonym terminie danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie lub zarządzić sprawdzenie faktów w tym zakresie”. Zob. DzU, 1969, nr 13, poz. 96.

²⁸ AIPN Wr, 08/696, Zarządzenie nr 079/72 ministra spraw wewnętrznych w sprawie rejestracji przez jednostki Służby Bezpieczeństwa osób i spraw oraz sprawdzania i udzielania informacji, 2 VIII 1972 r., b.p. Por. też E. Zajac, *Ślad pozostaje w aktach. Wybrane zagadnienia dotyczące funkcjonowania ewidencji operacyjnej w latach 1962–1989* [w:] *Wokół teczek bezpieki...*, s. 284.

nowe zasady prowadzenia ewidencji operacyjnej w pionie „C”. Szczegółowo omówiono w nich procedury postępowania w zakresie rejestracji wymienionych w instrukcji załączonej do wspomnianego wcześniej zarządzenia oraz uaktualniania i udostępniania zgromadzonych informacji. Podkreślono, że mimo zwiększenia ilości obowiązków wynikających z rozszerzonego zakresu rejestracji, czynności pracowników pionu „nie powinny sprowadzać się tylko do pracy technicznej jak rejestrowanie, wypełnianie kart tematycznych i ich włączanie, lecz powinna być przede wszystkim prowadzona praca analityczna. Każda wpływająca rejestracja musi być poddana wszechstronnym aktywnym formom sprawdzenia i porównywana z kartami znajdującymi się w zbiorach – celem szukania podobieństwa i zbieżności oraz powiadamiania zainteresowanych jednostek o ustaleniach wynikających z tej analizy”. Następujące sformułowanie użyte przez dyrektora Biura „C” do złudzenia przypomina – nawet w warstwie frazeologicznej – propozycję skierowaną z KW MO we Wrocławiu w marcu 1971 r. w odpowiedzi na zapytanie ministra Szlachcica: „Komórka «C» jako ogniwo ewidencji jest ośrodkiem gromadzącym aktualne dane o zarejestrowanych osobach i sprawach i stanowi w tym względzie bank informacji posiadających wartość operacyjną. Na tej podstawie w zależności od potrzeb sporządzać należy dla kierownictwa służbowego różne opracowania analityczne, zestawienia cyfrowe i opisowe, by mogły spełniać pomocniczą rolę w systemie kierowania i zarządzania oraz programowania działań operacyjnych. System ten posłuży również do rozpoczęcia pracy nad komputeryzacją”.

Oprócz zagadnień pierwszoplanowych, związanych zwłaszcza z rejestracją spraw operacyjnych oraz wykorzystywanej agentury, w Wytycznych dyrektora Biura „C” z 18 listopada 1972 r. omówiono także sposób zarządzania szczególną grupą informacji o charakterze uzupełniającym. Tworzyły ją poza tzw. zainteresowaniami operacyjnymi (nazwa wprowadzona dla funkcjonującej uprzednio kategorii rejestracyjnej – osób zabezpieczonych) i postanowieniami o zastrzeżeniu wyjazdu za granicę wspomniane wcześniej: materiały wstępne, dane dotyczące niekorzystnych faktów i zdarzeń, notatki, informacje i opracowania problemowe oraz zawiadomienia o osobach niepożądanych w PRL. Informacje te miały być ewidencjonowane w dzienniku rejestracyjnym o wzorze EO 43/72.

Przez materiały wstępne rozumiano dokumentację o charakterze załączkowym, zawierającą niesprawdzone dostatecznie dane, które nie mogły stanowić podstawy do wszczęcia rozpracowań operacyjnych. Ich ewidencja miała uchronić od zapomnienia niewykorzystane jeszcze informacje typu operacyjnego, pozostające w posiadaniu jednostek SB. Rejestrowano je kartą EO-4/72, w której określano charakter materiałów lub rodzaj szkodliwej działalności. Karty rejestracyjne miały być przechowywane w wydziałach „C” w układzie według jednostek rejestrujących, rodzajów zarzutów lub szkodliwej działalności. Jeżeli w rejestrowanych materiałach wstępnych występowały jakieś osoby, należało osobną kartą EO-4/72 dokonać ich rejestracji w dzienniku EO-13/72. Dane dotyczące tych osób miały być przekazywane na kartach EO-4A/72 do kartoteki ogólnoinformacyjnej Wydziału III Biura „C” MSW. Oprócz nich do kartoteki statystycznej Wydziału I Biura „C” przesyłano odpisy kart rejestracyjnych dotyczących materiałów wstępnych. Tam też należało wysłać kartę E-16 z informacją o fakcie zdjęcia materiałów wstępnych z ewidencji i jej przyczynie (mogła nią być uzasadniona rezygnacja jednostki operacyjnej z rejestracji, złożenie teczki z materiałami wstępnymi do archiwum lub zarejestrowanie tych materiałów w jednej z kategorii spraw operacyjnych).

Zgodnie z Wytycznymi dyrektora Biura „C” z 18 listopada 1972 r. niepożądane fakty i zdarzenia rejestrowano tak jak materiały wstępne kartą EO-4/72 oraz na podstawie meldunku lub informacji (w takim przypadku pracownik Biura/Wydziału „C” musiał wypełnić

kartę rejestracyjną na podstawie otrzymanego dokumentu). Karty rejestracyjne dotyczące niepożądanych faktów i zdarzeń zalecono przechowywać w układzie według jednostek rejestrujących, form „wrogiej” działalności, nazw zakładów pracy i działów gospodarki narodowej. Wydział „C” KW MO miał obowiązek przesyłania do Wydziału I Biura „C” odpisów kart rejestracyjnych dotyczących faktów i zdarzeń, które wystąpiły w zakładach będących w nomenklaturze KC PZPR (ich wykaz załączono do Wytycznych), jak również zarejestrowanych awarii, wybuchów, katastrof, środowisk i ośrodków antypolskich, przypadków naruszenia tajemnicy państwowej, penetracji obiektów przemysłowych i wojskowych przez pracowników placówek dyplomatycznych państw kapitalistycznych oraz innych cudzoziemców, przerw w pracy, rozpowszechniania ulotek, anonimów, napisów i hasel o „wrogiej” treści. Ewidencja faktów i zdarzeń zaistniałych w zakładach pozostających w nomenklaturze KC PZPR (w wydziałach „C” dotyczyło to zakładów będących w nomenklaturze KW PZPR) miała być dwutorowa – niezależnie od ich rejestracji na kartach EO-4/72 należało ją prowadzić także na kartach wzoru EO 54/72, przeznaczonych m.in. do rejestrowania wszystkich niepożądanych zdarzeń, do których doszło na danym obiekcie. W oparciu o te ostatnie w Biurze (Wydziale) „C” na zlecenie kierownictwa służbowego i jednostek operacyjnych miały być wykonywane analizy i informacje na temat „zabezpieczenia” wskazanego zakładu. Niepożądane fakty i zdarzenia mogły być zdjęte z ewidencji na podstawie kart E-16 i informacji pisemnych. Wyłączone z aktualnej ewidencji karty EO-4/72 dotyczące wyjaśnionych faktów i zdarzeń należało układać w odrębnej kartotece według jednostek operacyjnych, które dokonały rejestracji, oraz form „wrogiej” działalności. Taki sam układ winien być nadawany kartom rejestracyjnym, na których odnotowano czyny nieustalonych sprawców. Jeszcze inną kartotekę miały tworzyć karty odnoszące się do faktów i zdarzeń, które po wyjaśnieniu okazały się być skutkiem wypadku losowego lub nie wynikały z działalności podejmowanej z pobudek wrogich względem władz. Na pion „C” nałożono równocześnie obowiązek okresowego przesyłania zainteresowanym jednostkom operacyjnym wykazu zarejestrowanych faktów i zdarzeń, których sprawców nie ujawniono, oraz sporządzania na podstawie prowadzonej ewidencji analiz, informacji i zestawień statystycznych.

Na podstawie napływających do Biura (Wydziału) „C” informacji, notatek i opracowań problemowych miały być sporządzane karty o wzorze EO-55/72. Te należało następnie umieścić w kartotekach tematycznych według rodzaju i treści informacji oraz instytucji lub zakładów, dla których je sporządzono. Na karcie musiał być naniesiony numer rejestracyjny nadesłanego dokumentu. Na pisemne zapytanie jednostek operacyjnych Biuro (Wydział) „C” miało udzielać odpowiedzi, czy otrzymało wcześniej informację lub notatkę na dany temat, powiadamiając równocześnie, do jakiej instytucji ją skierowano. W razie potrzeby treść takiego dokumentu mogła być udostępniona zainteresowanej jednostce.

Osoby, których przyjazd do PRL był niepożądany, należało rejestrować na podstawie karty EO-4/72, zawierającej uzasadnienie zastrzeżenia. Następnie rejestrowana osoba miała być sprawdzona w kartotece ogólnoinformacyjnej. W przypadku stwierdzenia, że jest ona notowana, należało porozumiewać się z zainteresowaną jednostką operacyjną. Karty rejestracyjne zalecono przechowywać według podziału na kraje i ośrodki dywersji. Ich odpisy miały być przesyłane do Wydziału I Biura „C”, a wypisane na ich podstawie karty EO-4A/72 – włączane do kartoteki ogólnoinformacyjnej²⁹.

²⁹ AIPN Wr, 053/3210, Wytyczne dyrektora Biura „C” w sprawie prowadzenia rejestracji, ewidencji i opracowań analitycznych oraz sprawdzania i udzielania informacji, 18 XI 1972 r., k. 54–76v.

Instrukcja załączona do Zarządzenia ministra spraw wewnętrznych nr 079/72 oraz Wytoczne dyrektora Biura „C” z 18 listopada 1972 r. stanowiły bodziec do podjęcia próby wprowadzenia do praktyki funkcjonowania KW MO we Wrocławiu – w choćby ograniczonym zakresie – wypracowanej wcześniej koncepcji zorganizowania ośrodka ewidencyjno-analitycznego. W celu realizacji zadań określonych we wspomnianych normatywach na początku 1973 r. utworzono w strukturze Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu Ogniwu Informatyki. Zajmowało się ono początkowo gromadzeniem, przetwarzaniem i analizą nadsyłanych informacji dotyczących niepożądanych faktów i zdarzeń oraz ich przekazywaniem do zainteresowanych jednostek operacyjnych, jak również kontrolą tych ostatnich w zakresie wykorzystywania otrzymywanych danych. Oprócz wspomnianych informacji w pracy analitycznej wykorzystywano również dokumentację innych komórek organizacyjnych – materiały operacyjne złożone w archiwum Wydziału „C”, zastrzeżenia wyjazdów za granicę opracowywane i ewidencjonowane przez pracownika Sekcji 2 zatrudnionego poza Ogniwem oraz biuletyny informacyjne KW MO i KM MO we Wrocławiu. Ponadto jako dodatkowe źródło danych Ogniwu wykorzystywało obsługiwaną przez siebie początkowo kartotekę zagadnieniową. Ze względu na zbyt małą liczbę zatrudnionych w nim funkcjonariuszy (trzy spośród siedmiu osób pracujących w Sekcji 2 w 1973 r.) nie było ono w stanie podjąć działań związanych z jej aktualizacją. W 1973 r. z tego samego powodu całkowicie zaniedbana była także działalność związana z gromadzeniem informacji dotyczących zakładów pracy pozostających w nomenklaturze KC PZPR i KW PZPR we Wrocławiu. Ponadto w niewielkim tylko zakresie wywiązywano się z obowiązku przygotowywania opracowań i analiz tematycznych³⁰. Sytuacja etatowa Ogniwu nie uległa poprawie w ciągu następnych lat. Już od 1975 r. jego obsadę stanowiły tylko dwie osoby (spośród czterech zatrudnionych ówczesznie w Sekcji 2), a w 1983 r. tylko jedna (z pięciu pracujących w Sekcji 2)³¹.

O niezupełnie formalnym charakterze nowo utworzonej komórki świadczy tendencja do modyfikowania jej nazwy w dowolny sposób na przestrzeni czasu, a sporadycznie nawet w ramach jednego dokumentu. Mówiono zatem o Ogniwie Informatyki, Ogniwie Informatyczno-Analitycznym, Ogniwie Analityczno-Informatycznym czy wreszcie o Ogniwie Analityczno-Informacyjnym. Wprawdzie ta ostatnia odmiana nazwy pojawia się dopiero w 1981 r., ale jako najlepiej odzwierciedlającą działalność Ogniwu można przyjąć ją umownie za właściwą dla całego okresu jego funkcjonowania³².

Podobnie jak nazwa ewoluował także zakres działalności Ogniwu. Najpóźniej w 1975 r. podjęto w ramach osobnej kartoteki (prowadzonej według układu resortowego) gromadzenie informacji dotyczących sytuacji w zakładach pracy pozostających w nomenklaturze KC PZPR i KW PZPR we Wrocławiu. Jednakże powstałe po 1976 r. dokumenty określające zakres pracy Sekcji 2 nie wspominają już o szczególnym traktowaniu tej problematyki – być może została ona włączona do kompleksowej rejestracji i obsługi informacji o niepożądanych faktach i zdarzeniach. Pewien wpływ na zmniejszenie nadmiernego obciążenia pracą funkcjonariuszy Ogniwu w początkowym etapie jego działalności miało zapewne także

³⁰ AIPN Wr, 053/3195, Zakres pracy Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu według układu organizacyjnego na 31 XII 1973 r., 2 I 1973 r. [powinno być: 1974 r. – przyp. S.B.], k. 100–109.

³¹ *Ibidem*, Zakres pracy Sekcji 2 Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu według układu organizacyjnego na 31 XII 1975 r., styczeń 1976 r., k. 96; AIPN, 0396/6/CD, Zakres działania Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu, 9 XII 1983 r., k. 417.

³² AIPN Wr, 053/3195, Plany i zakresy pracy oraz sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” za lata 1973–1989, *passim*.

przekazanie Sekcji 1 ok. 1974 r. obowiązków związanych z obsługą kartoteki zagadnieniowej. Jednakże pomimo tych zmian działalność analityczna Ogniw aż do końca lat osiemdziesiątych ograniczała się w zasadzie do opracowywania różnego rodzaju notatek i informacji, sporządzanych na podstawie zgromadzonych danych, wyłącznie na zlecenie kierownictwa służbowego. Podkreślano przy tym otwarcie, że zebrane informacje dawały możliwość prowadzenia bardziej efektywnych prac w tym zakresie³³.

³³ Zob. *ibidem*. Większość z opracowań analitycznych Sekcji 2 Wydziału „C” sporządzili funkcjonariusze Ogniw, choć w samych dokumentach nie zawsze o tym wspomiano. Część analiz i informacji Ogniw wyróżnia się na tle pozostałej dokumentacji aktowej Wydziału „C” szczególnie staranną, intrologatorską oprawą ze sztywnej, zielonej tektury. W zasobie Oddziału IPN we Wrocławiu, oprócz analogicznych materiałów wytworzonych przed 1973 r., znajdują się następujące opracowania i informacje analityczne Ogniw: AIPN Wr, 053/2319, t. 1–2 (Informacja o ujawnionych faktach penetracji ze strony cudzoziemców z krajów kapitalistycznych na terenie województwa wrocławskiego w okresie od 1 I 1975 do 30 VI 1976 r.); AIPN Wr, 053/2323 (Notatka informacyjna dotycząca zagadnień związanych z rozpoznaniem wymiany osobowej z krajami kapitalistycznymi na odcinku wyjazdów i przyjazdów służbowych i prywatnych w latach 1972–1973); AIPN Wr, 053/2324, Informacja dotycząca Przedsiębiorstwa Międzynarodowych Przewozów Samochodowych – PKS Warszawa i jego oddziałów na terenie województwa wrocławskiego, 3 I 1974 r., b.p.; *ibidem*, Informacja dotycząca penetracji wywiadowczej terenu miasta Wrocławia i województwa wrocławskiego w 1973 r., 15 I 1974 r., b.p.; AIPN Wr, 053/2326 (Informacja dotycząca osób, które odmówiły powrotu do kraju lub zbiegły w 1973 r.); AIPN Wr, 053/2327 (Informacja dotycząca penetracji województwa wrocławskiego przez służby specjalne krajów kapitalistycznych, ośrodki naukowe i rewizjonistyczne w 1974 r.); AIPN Wr, 053/2329, Informacja dotycząca penetracji obiektów Wojska Polskiego w latach 1973–1976, 18 V 1976 r., b.p.; *ibidem*, Informacja dotycząca penetracji obiektów armii radzieckiej w latach 1973–1976, 18 V 1976 r., b.p.; AIPN Wr, 053/2330 (Informacja o konfliktach społecznych w zakładach produkcyjnych i instytucjach województwa wrocławskiego w okresie od 1 VI 1975 do 31 X 1976 r.); AIPN Wr, 053/2331 (Informacja dotycząca penetracji województwa wrocławskiego prowadzonej przez cudzoziemców z państw kapitalistycznych w 1976 r.); AIPN Wr, 053/2332 (Informacja dotycząca rejestrowanych w Wydziale „C” faktów penetracji obiektów Wojska Polskiego i armii radzieckiej przez cudzoziemców w okresie od 1 VI 1976 do 31 XII 1978 r.); AIPN Wr, 053/2333 (Informacja dotycząca wyjazdów obywateli PRL z województwa wrocławskiego do Republiki Federalnej Niemiec w 1977 r.); AIPN Wr, 053/2334 (Informacja dotycząca wyjazdów tajnych współpracowników SB do krajów kapitalistycznych w 1977 r.); AIPN Wr, 053/2335 (Imienny wykaz osób z terenu województwa wrocławskiego, które zostały ustalone w 1977 r. jako zbiegłe lub odmówiły powrotu z czasowego pobytu za granicą); AIPN Wr, 053/2336 (Informacja dotycząca osób z terenu województwa wrocławskiego, które odmówiły powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą lub zbiegły do krajów kapitalistycznych – zgłoszonych do zarejestrowania w Wydziale „C” w 1978 r.); AIPN Wr, 053/2337 (Analiza faktów, zdarzeń i zjawisk notowanych w 1979 r., które mają lub mogą mieć związek z penetracją wywiadowczą prowadzoną przez cudzoziemców z krajów kapitalistycznych na terenie województwa wrocławskiego); AIPN Wr, 053/2338 (Informacja dotycząca naukowców niemieckich z ośrodków naukowych we Wrocławiu z lat 1933–1945, którzy zajmowali się problematyką tzw. niemieckiego wschodu i podbudowywali hitlerowską politykę agresji); AIPN Wr, 053/2339, Informacja dotycząca osób z terenu województwa wrocławskiego, które odmówiły powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą lub zbiegły do krajów kapitalistycznych – zarejestrowanych w Wydziale „C” w latach 1979–1980, 27 III 1981 r., b.p.; *ibidem*, Informacja dotycząca osób z terenu województwa wrocławskiego, które odmówiły powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą lub zbiegły do krajów kapitalistycznych – zarejestrowanych w Wydziale „C” w 1981 r., 25 III 1982 r., b.p.; *ibidem*, Informacja dotycząca osób z terenu województwa wrocławskiego, które odmówiły powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą lub zbiegły do krajów kapitalistycznych – zarejestrowanych w Wydziale „C” w 1982 r., 16 I 1984 r., b.p.; *ibidem*, Informacja dotycząca osób z terenu województwa wrocławskiego, które odmówiły powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą – zarejestrowanych w Wydziale „C” w 1984 r., 9 VIII 1985 r., b.p.; AIPN Wr, 053/2340 (Opracowanie sytuacyjne dotyczące grup antysocjalistycznych na terenie województwa wrocławskiego w latach 1976–1980); AIPN Wr, 053/2341 (Informacje dotyczące Instytutu Herdera w Marburgu z lat 1975–1976). Kilkanaście krótkich informacji i zestawień zawiera ponadto jednostka archiwalna o sygnaturze AIPN Wr, 053/3360 (Informacje i opracowania wycinkowe i przekrojowe wykonane w Ogniwie Analityczno-Informatycznym dla potrzeb Kierownictwa SB w latach 1978–1979).

W wyniku opisanych przekształceń zakresu działalności Ogniw ok. 1975 r. doszło do ostatecznego ustalenia wykonywanych przez nie zadań. Składały się na nie: rejestracja niepożądanych faktów i zdarzeń, materiałów wstępnych (dysponujemy informacjami źródłowymi świadczącymi, że jeszcze w pierwszej połowie 1978 r. kompetencje w zakresie tych rejestracji nie były precyzyjnie określone, bowiem dokonywano ich wówczas równolegle w sekcjach 1 i 2³⁴), przekazywanych do Wydziału „C” notatek, informacji i opracowań problemowych, a także niepożądanych w PRL obcokrajowców³⁵, zarządzanie zgromadzonymi w ten sposób danymi – ich uaktualnianie, przekazywanie do wiadomości odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych (w określonych przypadkach także do Biura „C”), kontrola sposobu ich wykorzystania oraz sporządzanie na ich bazie informacji statystycznych i analitycznych. Ogniw Analityczno-Informacyjne zajmowało się też opiniowaniem osób zatrudnionych w jednostkach armii radzieckiej, wykonywało sprawdzenia ewidencyjne i udzielało informacji KW PZPR we Wrocławiu³⁶.

Podstawą tak szeroko zakrojonej działalności był opracowany z chwilą powołania Ogniw system analityczno-informacyjny, służący rejestracji przekazywanych danych. Głównym elementem systemu była kartoteka. Wszystkie zagadnienia wynikające z pracy operacyjnej SB szczebla wojewódzkiego podzielono w jej ramach na sześć działów oznaczonych kolejnymi literami alfabetu. Wewnątrz działów rozmieszczono 109 haseł szczegółowych oznaczonych numerycznie. Dział „A” (31 haseł) obejmował informacje o wydarzeniach, faktach i zjawiskach, które miały lub mogły mieć związek z działalnością obcych wywiadów. W dziale „B” (23 hasła) gromadzono informacje dotyczące „ochrony” gospodarki narodowej i zachodzących w niej nieprawidłowości. Dział „C” (18 haseł) zawierał dane o przejawach dywersji ideologiczno-politycznej prowadzonej w kraju i za granicą. Dział „D” (17 haseł) dotyczył problematyki Kościoła katolickiego i wszystkich mniejszości wyznaniowych, a w szczególności treści, form i metod ich działalności, ich wpływu na młodzież, stanowiska wobec państwa, charakterystycznych wypowiedzi duchowieństwa (pozytywnych i negatywnych w ocenie SB). Dział „E” (12 haseł) poświęcony był początkowo tematyce przestępstw natury politycznej takich jak: dywersja, sabotaż, anonimy i listy z pogrozkami, nielegalne organizacje, nielegalne posiadanie broni. Ostatecznie w 1976 r. obejmował on informacje o niepożądanych faktach, zdarzeniach i zjawiskach występujących w gospodarce narodowej oraz środowiskach nauki, oświaty i innych. W dziale „F” (8 haseł) gromadzono różnego rodzaju opracowania i inne ważniejsze dokumenty o charakterze analitycznym i statystycznym³⁷. Z czasem, w miarę dodawania do poszczególnych działów kolejnych haseł według potrzeb i specyfiki bieżącej pracy operacyjnej SB, zaprojektowana w ten sposób kartoteka – zwana systemową – rozrosła się do 351 haseł. Ponadto wewnątrz działów „A”, „B” i „C” wydzielono poddziały. Proces ten można prześledzić, porównując stale uaktualniane wykazy haseł ujętych w systemie (tekst ostatniego z tzw. hasłowników systemowych Ogniw Analityczno-Informacyjnego, opracowanego w 1976 r. i zawierającego liczne hasła dodane w okresie późniejszym – ich treść wskazuje, że mogło to mieć miej-

³⁴ Por. AIPN Wr, 00149/3, Kserokopia dziennika rejestracyjnego od nr. 25951 do nr. 39969, *passim*; AIPN Wr, 053/3181, Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1977–1979, *passim*.

³⁵ Osoby te rejestrowano w specjalnym skorowidzu, a dodatkowo w kartotece systemowej Ogniw. Zob. AIPN Wr, 053/3360, Informacja dotycząca cudzoziemców wpisanych do skorowidza osób niepożądanych w PRL, 10 VII 1978 r., b.p.

³⁶ AIPN Wr, 0246/182, Załącznik nr 3 do protokołu zdawczo odbiorczego Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu (Wykaz dokumentów, kartotek i urządzeń technicznych znajdujących się w Sekcji 2), 9 X 1989 r., k. 41–42.

³⁷ Zob. AIPN Wr, 053/2322, Notatka informacyjna, 12 IV 1973 r., k. 1–2.

scie jeszcze na początku lat osiemdziesiątych – zamieszczono w aneksie)³⁸. Karty dotyczące poszczególnych haseł w ramach sześciu działów głównych gromadzone były według jednostek operacyjnych, które wniosowały o konkretne rejestracje.

Kartoteka systemowa stanowiła efekt specyficznej i twórczej zarazem interpretacji przepisów Instrukcji nr 079/72 i Wytycznych dyrektora Biura „C” z 18 listopada 1972 r. przez kierownictwo Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu. Pozwalała ona w pewnych przypadkach na skomasowanie informacji przekazanych do Sekcji 2 Wydziału „C” w drodze rejestracji materiałów wstępnych, faktów i zdarzeń oraz meldunków i notatek. Warto w tym miejscu opisać pragmatykę gromadzenia przez Ogniwo danych, które trafiały ostatecznie do kartoteki systemowej. Rejestracje wnoszono na kartach EO-4/72 (później wprowadzano warianty tego wzoru ze zmiennym oznaczeniem daty rocznej od EO-4/73 do EO-4/78), E-14 lub poprzez przekazanie do Wydziału „C” właściwego meldunku, notatki bądź informacji przez jednostkę operacyjną. Wpływ tych dokumentów odnotowywano w dzienniku rejestracyjnym EO-13 prowadzonym w Sekcji 2 (oprócz nich rejestrowano w dzienniku także osoby opiniowane pod kątem przyznania im dostępu do prac tajnych), nadając im numerację złożoną z kolejnego numeru lp., łamanego przez symbol sekcji – rzymską cyfrę „II”, łamaną z kolei przez dwie ostatnie cyfry właściwej daty rocznej. Następnie przejmowało je Ogniwo. Jeżeli zawierały informacje, które mogły być wykorzystane w pracy operacyjnej i w związku z tym podlegały przekazaniu właściwym jednostkom, były ewidencjonowane w odrębnym Dzienniku rejestracyjnym informacji przekazanych (początkowo prowadzono go w zwykłych zeszytach szkolnych – najstarszy z zachowanych dotyczy 1976 r. – później wykorzystywano w tym celu formularze rozmaitych dzienników, np. Dziennika rejestracyjnego sprawozdań statystycznych – wzór EO-11 czy Dziennika materiałów przekazywanych do archiwum – wzór EO-14), gdzie nadawano im osobną numerację w ramach każdego miesiąca. Wpisywano w nim także numer nadany dokumentowi zgodnie z dziennikiem rejestracyjnym Sekcji 2. Co charakterystyczne, w dzienniku rejestracyjnym Ogniwa odnotowane są także informacje, które mogły być przekazane drogą telefoniczną. Świadczy o tym fakt, że jako osoby, które je dostarczyły, niejednokrotnie wymieniono szeregowych funkcjonariuszy MO i SB, a ci – formalnie rzecz biorąc – nie mieli uprawnień do podpisywania oficjalnych dokumentów kierowanych z komórek i jednostek organizacyjnych do Wydziału „C”. Należy podkreślić, że według adnotacji dokonanych w dzienniku Ogniwa wiele z przekazanych informacji nie zostało uwzględnionych w jego kartotece. Mówią o tym wprost liczne zapisy typu: „nie ujęto” lub „nie opracowano”. Według informacji analityczno-sprawozdawczej z początku 1978 r. w kartotece systemowej nie ujmowano wiadomości, które nie dawały podstaw do zainteresowania się nimi przez SB, nie zawierały danych osobowych sprawców, poruszały wyłącznie zagadnienia pozostające w zainteresowaniu MO, były zbyt ogólnikowe lub zostały zgłoszone powtórnie³⁹. Wpisy odnotowujące dokumenty wykorzystane

³⁸ Por.: AIPN Wr, 053/3398, t. 1–2 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 10 VII 1973 r.); AIPN Wr, 053/3397, t. 1–3 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 1 II 1974 r.); AIPN Wr, 053/3396, t. 1–2 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 31 I 1975 r.); AIPN Wr, 053/2311 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 1 III 1976 r.); AIPN Wr, 053/3170 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 1 III 1976 r.); AIPN Wr, 053/3171, t. 1–2 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego z 1 III 1976 r.); AIPN Wr, 053/3396, t. 3 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego); AIPN Wr, 054/1331 (Hasłownik systemowy Ogniwa Analityczno-Informacyjnego).

³⁹ AIPN Wr, 053/2313, t. 3, Informacja dotycząca zgłoszeń do Wydziału „C”, obiegu i sposobu wykorzystania informacji przekazanych w ramach współdziałania przez jednostki służby milicji dla potrzeb SB, 31 I 1978 r., k. 2.

w systemie były opatrywane w dzienniku Ognia właściwym (zgodnie ze schematem: dział – poddział – hasło) oznaczeniem, określającym miejsce kartoteki systemowej, w którym znajdowały się karty z odpowiednimi informacjami. Regułą było, że oprócz nazwy jednostki operacyjnej rejestrującej informację w dzienniku Ognia precyzowano też, do której jednostki ją przekazano. Uwagi te wykorzystywano w bieżącej działalności, zwłaszcza przy sporządzaniu statystyk opisujących pracę Ognia (także w przypadkach, gdy otrzymane dane nie były wprowadzane do kartoteki systemowej). Przedstawiciele zainteresowanych komórek organizacyjnych, którzy mogli osobiście odebrać informacje w Wydziale „C”, potwierdzali fakt ich otrzymania swym podpisem w dzienniku rejestracyjnym Ognia⁴⁰.

Po odnotowaniu ich wpływu w obu dziennikach (Sekcji 2 i Ognia) karty EO-4/72 (przejęciowo w 1973 r. rejestracji dokonywano też na kartach EO-4/68) dotyczące materiałów wstępnych oraz „wrogich” faktów i zdarzeń włączano do odrębnej kartoteki czynnych zainteresowań (statystycznej) w tym zakresie (trafiały do niej także karty o tym samym wzorze, wypisane w Wydziale „C” na podstawie przekazywanych doń przez inne jednostki notatek, meldunków i informacji), ułożonej zgodnie z kolejnością numerów rejestracyjnych Sekcji 2. Przetrwiała ona akcję masowego niszczenia akt SB w latach 1989–1990 w stanie szczątkowym. Tylko ok. 0,5 mb pochodzących z niej kart z lat 1973–1974 dołączono do kartoteki zagadnieniowej. Wyjaśnienie danego zdarzenia lub złożenie materiałów wstępnych do archiwum było odnotowywane na odwrocie karty rejestracyjnej, którą zdejmowano w ten sposób ze stanu kartoteki czynnych zainteresowań w tym zakresie i przekładano do osobnej kartoteki. Fragment tej ostatniej zachował się i został przekazany do zasobu archiwalnego wrocławskiego Oddziału IPN przez Delegaturę ABW we Wrocławiu (zawiera 1 mb kart EO 4/73 zarejestrowanych od 17 stycznia 1974 r. do 12 listopada 1985 r.). Na części kart tworzących obie wspomniane kartoteki wpisane jest oprócz (nanoszonego niemal w każdym przypadku) numeru rejestracyjnego Sekcji 2 także oznaczenie miejsca w kartotece systemowej, do którego trafiła zarejestrowana informacja (zgodnie ze schematem dział, ewentualnie poddział, hasło). Z wielu kart rejestracyjnych dotyczących materiałów wstępnych, „wrogich” faktów i zdarzeń wykonywano bowiem odpisy na kartach o wzorze EO-55, a z nich właśnie tworzono kartotekę systemową – podstawowe narzędzie pracy Ognia Analityczno-Informacyjnego. Na kartach EO-55 nanoszono też dane pochodzące z napływających do Ognia informacji, meldunków operacyjnych, notatek i opracowań tematycznych. Również te dane były włączane do kartoteki systemowej. Natomiast dokumenty, na podstawie których wypełniano karty, bądź to gromadzono w Ogniu w osobnych teczkach według przekazujących je jednostek i komórek organizacyjnych⁴¹, bądź też kiero-

⁴⁰ Zob.: AIPN Wr, 053/3175 (Dziennik rejestracyjny informacji przekazanych za lata 1979–1980); AIPN Wr, 053/3176 (Dziennik rejestracyjny informacji przekazanych za lata 1978–1979); AIPN Wr, 053/3177, t. 1–3 (Dziennik rejestracyjny informacji przekazanych za lata 1976–1978); AIPN Wr, 053/3178 (Dziennik materiałów – informacji przekazanych do jednostek MO i SB za lata 1980–1989); AIPN Wr, 053/3179 (Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1984–1986); AIPN Wr, 053/3180 (Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1979–1984); AIPN Wr, 053/3181 (Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1977–1979); AIPN Wr, 053/3182 (Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1975–1977); AIPN Wr, 053/3183 (Dziennik rejestracyjny osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego za lata 1973–1975).

⁴¹ W zasobie archiwalnym Oddziału IPN we Wrocławiu zachowały się liczne przykłady tego rodzaju dokumentacji. W tytułach teczek podawano zwykle końcowe numery rejestracyjne nadane w Sekcji 2 dokumentom konkretnej jednostki operacyjnej przekazanych do Wydziału „C”. Zob. np.: AIPN Wr, 053/2182 (Informacje

wano do właściwych jednostek operacyjnych, po uprzednim oznaczeniu numerem rejestracyjnym Sekcji 2 Wydziału „C”⁴².

W 1976 r. karty EO 55 zaczęto (zapewne w celach statystycznych) oznaczać dodatkowo symbolami określającymi pochodzenie informacji: X 1 – od tajnych współpracowników, X 2 – od innych osobowych źródeł informacji, X 3 – od pionu „W” (uzyskane w wyniku perlustracji korespondencji), X 4 – od pionu „T” (techniki operacyjnej), X 5 – z rozmów operacyjnych, X 6 – zawiadomienia oficjalne, X 7 – od pionu „B” (obserwacji zewnętrznej), X 8 – od jednostek MO⁴³.

Istotne uzupełnienie kartoteki systemowej stanowiła utworzona z kart E-59 kartoteka alfabetyczna, w której figurowały wszystkie osoby występujące w dokumentach napływających do Ogniwa. Przy okazji wypisywania kart E-59 systematycznie wypełniano i przekazywano do kartoteki ogólnoinformacyjnej karty E-14 dotyczące osób, które dotychczas nie były w niej rejestrowane. Okresowo dane zgromadzone w systemie analityczno-informacyjnym Ogniwa były też włączane do kartoteki zagadnieniowej, o ile mieściły się w ramach jej działów. Informacje przechowywane w Ogniwie podlegały stale także innego rodzaju weryfikacji. Na bieżąco monitorowano bowiem ich aktualność i sposób wykorzystania przez jednostki operacyjne, którym je przekazano. Karty zawierające informacje mało wartościowe i przedawnione systematycznie eliminowano i brakowano⁴⁴. Początkowo jednostki operacyjne zobowiązane były do przedstawiania na pisemne zapytanie naczelnika Wydziału „C” informacji o sposobie wykorzystania danych przekazanych im przez Ogniwo Analityczno-Informacyjne. W 1986 r. nałożono na wydziały WUSW we Wrocławiu oraz podległe mu DUSW i RUSW obowiązek sporządzania comiesięcznych, kierowanych do Wydziału „C” sprawozdań w zakresie ilości informacji przekazanych i otrzymanych w ramach współdziałania pomiędzy pionami MO i SB. W sprawozdaniach należało wykazać ilościowo formy pracy operacyjnej, w ramach których wykorzystano otrzymane informacje, oraz uzyskane dzięki tym danym rezultaty (np. wszczęte i zakończone rozpracowania

Wydziału II dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 4762/II/73 do 5219/II/73); AIPN Wr, 053/2183 (Informacje Wydziału III dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 2921/II/73 do 3755/II/73); AIPN Wr, 053/2185 (Informacje Wydziału IV dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 296/II/73 do 5156/II/73); AIPN Wr, 053/2186 (Informacje Wydziału „B” dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 2081/II/73 do 5207/II/73); AIPN Wr, 053/2192 (Informacje jednostek MO z terenu województwa wrocławskiego dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 837/II/73 do 3963/II/73); AIPN Wr, 053/2194 (Informacje pionu SB KP MO Oleśnica, Oława dotyczące pracy operacyjnej od nr. rejestracyjnego 817/II/73 do 5230/II/73). Szczegółowe wytyczne dotyczące procedury rejestrowania meldunków operacyjnych przekazywanych do pionu „C” przez jednostki Departamentu III MSW określono już w 1974 r. Zob.: AIPN Wr, 053/3155, Zakres czynności dotyczący rejestracji i ewidencji meldunków operacyjnych przez wydziały „C” KW MO (równorzędne) w związku z Instrukcją nr OE-I-0287/74 o systemie pracy informacyjnej w Departamencie III MSW i jego odpowiednikach terenowych, 6 XI 1974 r., k. 103–106.

⁴² Pewną liczbę tego rodzaju dokumentów zawierają akta podręczne Wydziału II KW MO we Wrocławiu. Gwoli prawdy należy odnotować, że prócz informacji uzyskanych za pośrednictwem Wydziału „C” zawierają one również korespondencję dotyczącą zagadnień kontrwywiadowczych, otrzymaną bezpośrednio od innych jednostek operacyjnych. Zob. AIPN Wr, 053/2633, t. 1–74, Materiały dotyczące kontrwywiadowczego zabezpieczenia województwa wrocławskiego, *passim*.

⁴³ Zob. AIPN Wr, 053/3171, t. 1, Wykaz symboli pochodzenia informacji włączonych do kartoteki systemowej, b.d., k. 1.

⁴⁴ Zob.: AIPN Wr, 053/3195, Plany pracy, zakresy obowiązków i sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu za lata 1973–1989, *passim*; AIPN Wr, 053/3211, t. 73, Pismo I zastępcy komendanta wojewódzkiego ds. SB we Wrocławiu płk. Teodora Kukuły do dyrektora Biura „C” MSW płk. Jana Zabawskiego, 30 I 1974 r., k. 10–12; *ibidem*, Ramowy plan pracy Wydziału „C” na lata 1974–1975, 31 I 1974 r., k. 22.

operacyjne, sprawy obiektowe, postępowania przygotowawcze, dokonane aresztowania, pozyskana agentura, wnioski skierowane do kolegów ds. wykroczeń, wystawione mandaty karne czy ujęcia sprawców przestępstw na gorącym uczynku). Od 1 lipca 1989 r. tego typu sprawozdania opracowywano kwartalnie⁴⁵.

Informacje i sprawozdania jednostek operacyjnych były wykorzystywane przez Ogniuo także w jego własnej, dość rozbudowanej sprawozdawczości. Oprócz obszernych dokumentów sprawozdawczych, poświęconych wyłącznie omówieniu realizacji zadań Ogniuo, przygotowywano także krótkie informacje, które były następnie uwzględniane w sprawozdaniach Sekcji 2 i Wydziału „C”. Na podstawie wszystkich napływających danych Ogniuo sporządzało też różnego rodzaju notatki, raporty i zestawienia statystyczne (według działów i haseł kartoteki systemowej) dotyczące aktywności poszczególnych jednostek MO i SB w zakresie dostarczania i wykorzystywania przez nie otrzymanych informacji. Należy jednak podkreślić, że w dokumentach tych analizowano przede wszystkim liczbę i wartość informacji przekazywanych z pionu milicyjnego, a dotyczących zadań realizowanych przez SB. W porównaniu z nimi informacje kierowane z SB celem wykorzystania ich w działaniach MO bardzo rzadko rozpatrywano szczegółowo. Sprawozdania obejmowały także wyniki prac w zakresie przygotowywania w Ogniuo analiz i opracowań tematycznych. Zwłaszcza w latach siedemdziesiątych uwzględniano w nich też informacje mówiące o liczbie i rodzajach spraw operacyjnych i innych działań (np. rozmowy ostrzegawcze, kontrola osób, wystąpienia do kierownictwa zakładów pracy) wszczętych przez jednostki operacyjne na podstawie danych przekazanych przez Ogniuo, jak również o pozyskanych dzięki temu tajnych współpracownikach. Dokumenty sprawozdawcze omawiały realizację obowiązków Ogniuo w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych, rocznych, a także dłuższych, w zależności od potrzeb kierownictwa służbowego. Często, głównie w latach siedemdziesiątych, opracowania takie przygotowywano bardzo szczegółowo, nawet ze wskazaniem treści konkretnej informacji dostarczonej do Ogniuo. Najstarsza tego typu notatka, dotycząca wyników pracy w pierwszym kwartale 1973 r., oprócz liczby informacji przekazanych według poszczególnych działów kartoteki systemowej precyzuje m.in., że w tym okresie w dziale „A” zarejestrowano jeden przypadek indagowania obywatelki PRL Danuty Winnickiej na terenie Szwecji przez tamtejszą policję. Z kolei w notatce z 14 maja 1976 r., pośród innych szczegółowo wymienionych informacji dostarczonych do Wydziału „C”, odnotowano np. fakt organizowania przez księży z parafii pw. św. Michała Archanioła we Wrocławiu spotkań młodzieży hipisowskiej, w trakcie których podejmowano również tematy polityczne. Przygotowywane sprawozdania opisowe włączano do systemu analityczno-informacyjnego Ogniuo, analogicznie do sporządzanych przez jego funkcjonariuszy analiz i opracowań problemowych. Ewidencjonowano je zarówno w dziennikach rejestracyjnych Sekcji 2 i Ogniuo, jak i w kartotece systemowej⁴⁶.

⁴⁵ Zob.: AIPN Wr, 053/2313, t. 3, Rozliczenie z informacji uzyskanych z jednostek MO przez Wydział Paszportów w 1977 r., 25 I 1978 r., b.p.; *ibidem*, Pismo zastępcy naczelnika Wydziału III A KW MO we Wrocławiu do naczelnika Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu (wraz z załącznikiem), 25 I 1978 r., b.p.; *ibidem*, Pismo naczelnika Wydziału III KW MO we Wrocławiu do naczelnika Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu, 19 I 1978 r., b.p.; *ibidem*, Pismo naczelnika Wydziału II KW MO we Wrocławiu do naczelnika Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu, 24 I 1978 r., b.p.; AIPN Wr, 053/3288, Odpis pisma szefa WUSW we Wrocławiu gen. Zdzisława Biernaczyka, 3 VI 1986 r., k. 107–108; AIPN Wr, 053/2817, Biuletyn nr 14/89 szefa WUSW we Wrocławiu dla kierownictwa jednostek SB i MO, 21 VI 1989 r., b.p.

⁴⁶ Zob.: AIPN Wr, 053/2312 (Notatka informacyjna objaśniająca zestawienia liczbowe informacji przekazanych w ramach współpracy jednostkom SB przez jednostki pionu MO województwa wrocławskiego w okresie od 1 VII 1975 do 30 IV 1976 r.); AIPN Wr, 053/2313, t. 1–8 (Informacje dotyczące zgłoszeń, obiegu i wymiany

Najpóźniej w 1976 r. wprowadzono obowiązek przygotowywania w wydziałach „C” rozbudowanych sprawozdań tabelarycznych, obrazujących liczbę materiałów wstępnych i faktów-zdarzeń zarejestrowanych przez pionów II, IV, „B” i paszportów, przesyłanych co kwartał do Biura „C” aż do 1985 r. Tabele sprawozdań kilkakrotnie ulegały modyfikacji. Były one dostosowywane do zmieniających się szczegółowych wytycznych w zakresie zagadnień podlegających rejestracji. Dysponujemy tego typu zaleceniami odnoszącymi się do kompetencji pionów „B” i paszportowego. Warto wymienić podlegające rejestracji w ewidencji operacyjnej rodzaje informacji wymienione w dwóch najbardziej rozbudowanych dokumentach. I tak w piśmie naczelników Wydziału X Biura „B” MSW i Wydziału I Biura „C” MSW z 18 maja 1978 r. jako materiały wstępne pionu „B” polecono rejestrować dane dotyczące cudzoziemców, którzy nakłaniali obywateli polskich do wyjazdów za granicę i odmowy powrotu do kraju, kolportowali nielegalną literaturę i ulotki, sporządzali napisy i hasła, zachowywali się prowokacyjnie i wyrażali wrogi stosunek do PRL i innych państw socjalistycznych, nawiązywali z Polakami znajomości niemające związku z oficjalnym celem ich przybycia, często wydawali przyjęcia z udziałem obywateli polskich i obdarowywali ich prezentami, prowadzili hulaszczy i rozwiązyły tryb życia, domeldowywali osoby do zajmowanych pokoi hotelowych, kontaktowali się z przedstawicielami marginesu społecznego, dokonywali nielegalnych transakcji walutowych, handlowali dziełami sztuki i przedmiotami wartościowymi, odwiedzali rodziny i znajomych zamieszkałych w rejonach ważnych dla obronności kraju i gospodarki narodowej, awizowali swój przyjazd na targi międzynarodowe oraz do central handlu zagranicznego, a nie odwiedzili tych instytucji i nie dokonali żadnych transakcji. Ponadto w ramach tej samej kategorii należało rejestrować podejrzane kontakty obywateli polskich z dyplomatami, specjalistami (stażystami przybywającymi z zagranicy do polskich przedsiębiorstw) i innymi cudzoziemcami. Jako fakty-zdarzenia miały być ewidencjonowane: tajne przeszukania bagażu lub pokoju cudzoziemca, penetracje obiektów przemysłowych, wojskowych i innych objętych tajemnicą państwową, przypadki indagowania lub prób werbunku obywateli polskich przez pracowników służb specjalnych państw obcych, a także podejrzane zachowanie się cudzoziemców wskazujące na potrzebę poddania ich kontroli operacyjnej lub zainteresowania się nimi właściwych jednostek MSW. Z kolei pismo naczelników Wydziału V Biura Paszportów MSW i Wydziału I Biura „C” MSW z 12 listopada 1979 r. określało zasady rejestracji przez pion paszportów materiałów wstępnych dotyczących obywateli polskich i cudzoziemców. W ramach pierwszej z tych grup ewidencjonowaniu podlegały następujące rodzaje spraw: kontakty z obcokrajowcami posiadające znamiona negatywne, powiązania ze służbami specjalnymi państw kapitalistycznych, pośrednictwo w załatwianiu spraw paszportowych i ewentualnie uzyskiwane dzięki niemu korzyści, fałszowanie dokumentów paszportowych (polskich i obcych), wywóz dokumentów służbowych za granicę, utrata paszportu za granicą, nielegalny handel i przemyt, podejmowanie pracy w czasie pobytu za granicą, samowolne przedłużanie tegoż pobytu (powyżej sześciu miesięcy ponad deklarowany okres), nielegalne przekroczenia granicy, deportacje lub wydalenia do kraju, odmowy powrotu do kraju, wwóz literatury bezdebitowej, demonstrowanie wrogiego stosunku do PRL podczas pobytu za granicą, indagacje lub przesłuchania obywateli

informacji między służbami i wydziałami za okres 1976–1980); AIPN Wr, 053/2322 (Notatka informacyjna, 12 IV 1973 r.); AIPN Wr, 053/3156 (Plany pracy Wydziału „C” na lata 1980–1989); AIPN Wr, 053/3195, Plany pracy, zakresy obowiązków i sprawozdania Sekcji 2 Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu za lata 1973–1989, *passim*; AIPN Wr, 053/3211, t. 73, Notatka informacyjna dotycząca zaangażowania Wydziału „C” w realizację wytycznych kierownictwa resortu i dyrektyw kierownictwa komendy wojewódzkiej, 9 III 1975 r., k. 59–63.

polskich przez służby specjalne za granicą. Wśród informacji dotyczących cudzoziemców, które należało rejestrować jako materiały wstępne, wymieniono: podejrzane kontakty z obywatelami polskimi, kontakty z obywatelami krajów socjalistycznych na terenie Polski, zainteresowania obiektami wojskowymi (np. fotografowanie) oraz sprawami gospodarczymi PRL (fotografowanie obiektów i inne przejawy zainteresowania wykraczające poza przyjęte normy), przemyt i nielegalny handel, tajne przeszukania bagażu lub pokoju cudzoziemca, nakłanianie obywateli polskich do wyjazdu z kraju i odmowy powrotu, indagacja obywateli polskich na terenie kraju, organizacja i sprzedaż zaproszeń dla obywateli polskich na wyjazdy do krajów kapitalistycznych⁴⁷.

W systemie analityczno-informacyjnym Ognia zarejestrowano w latach 1973–1989 dziesiątki tysięcy różnego rodzaju informacji przekazanych zarówno przez jednostki SB, jak i MO (zestawienie zachowanych, niekompletnych niestety, danych statystycznych dotyczących realizacji podstawowych zadań Ognia w poszczególnych latach jego funkcjonowania zawiera załączona tabela). Były one udostępniane i wielokrotnie wykorzystywane w pracy operacyjnej obu służb. Kierownictwo SB KW MO, a następnie WUSW we Wrocławiu nieustannie przykładło dużą wagę do wzajemnej wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi pionami SB i MO, widząc w niej czynnik usprawniający realizację ich zadań. Zagadnienie to stanowiło również przedmiot jego posiedzeń, w trakcie których podkreślano m.in. konieczność prawidłowej selekcji informacji przekazywanych do Wydziału „C”. Miały one być kompletne i sprawdzone. Naczelnicy pionów operacyjnych przekazywali ustalenia i decyzje podjęte w trakcie tych spotkań podległym sobie funkcjonariuszom odpowiedzialnym za współpracę z Wydziałem „C”. Wzajemna wymiana informacji przybrała na sile latem 1980 r., co należy wiązać z falą strajków, która ogarnęła w tym okresie cały kraj, jak również z narastaniem w społeczeństwie nastrojów opozycyjnych. Dnia 1 września 1980 r. przy sztabie KW MO we Wrocławiu powołano grupę analityczno-informacyjną. Jej kierownikiem został ówczesny naczelnik Wydziału „C” ppłk Stanisław Juskiewicz⁴⁸. W skład grupy wchodził także pracownik sekcji informacyjno-analitycznych wydziałów: II, III, IV i Paszportów. Zadaniem grupy było „zapewnienie prawidłowego obiegu i przetwarzania informacji w KW MO oraz przygotowywanie zbiorczych informacji dla potrzeb MSW i lokalnych władz partyjno-administracyjnych”. Niewątpliwie grupa wykorzystywała w swej działalności także dane zgromadzone w Ogniu Analityczno-Informacyjnym. Zespoły odpowiedzialne za prawidłowy obieg informacji działały przy sztabie KW MO we Wrocławiu także w okresie stanu wojennego⁴⁹. Wyśilek jednostek MO i SB, które wykazywały największe zaangażowanie w zakresie wzajemnej wymiany informacji, był doceniany przez kierownictwo. Ich pracownikom przyznawano wysokie nagrody finansowe. Na wniosek naczelnika Wydziału „C” specjalne premie i pochwały otrzymywali też funkcjonariusze osiągający pod tym względem najlepsze wyniki⁵⁰.

⁴⁷ Zob.: AIPN Wr, 053/3201, t. 2 (Sprawozdania tabelaryczne dotyczące faktów, zdarzeń i materiałów wstępnych zarejestrowanych w Wydziale „C” KW MO/WUSW we Wrocławiu za lata 1979–1985); AIPN Wr, 0246/203a, Wytyczne dotyczące rejestracji materiałów wstępnych oraz faktów-zdarzeń i sporządzania sprawozdań tabelarycznych za lata 1975–1987, *passim*.

⁴⁸ Zob. przebieg służby w: *Twarze wrocławskiej bezpieki...*, s. 96–97.

⁴⁹ Zob.: AIPN Wr, 053/1823, Protokół posiedzenia kierownictwa SB, 30 III 1974 r., b.p.; AIPN Wr, 053/2313, t. 2, Pismo naczelnika Wydziału Inspekcji KW MO we Wrocławiu do naczelnika Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu, 18 I 1977 r., b.p.; AIPN Wr, 053/3211, t. 72, Decyzja nr 03/82 kierownika sztabu KW MO we Wrocławiu, 26 IV 1982 r., k. 233; *ibidem*, Decyzja nr 06/80 kierownika sztabu KW MO we Wrocławiu, 1 IX 1980 r., k. 248; *ibidem*, Decyzja nr 012/82 kierownika sztabu KW MO we Wrocławiu, 13 IX 1982 r., k. 250.

⁵⁰ Zob. AIPN Wr, 053/3211, t. 74, Rozkaz specjalny nr 06/77 komendanta wojewódzkiego MO we Wrocławiu, 30 IV 1977 r., k. 66; *ibidem*, Rozkaz o wyróżnieniu nr 08/77 zastępcy komendanta wojewódzkiego

W samym Wydziale „C” KW MO/WUSW we Wrocławiu przywiązywano również dużą wagę do prawidłowego funkcjonowania Ogniwa Analityczno-Informacyjnego. Świadczą o tym nie tylko próby wpływania na jakość przekazywanych danych (ich zwięzłość, precyzję, wiarygodność, zawieranie informacji o zastosowanych w konkretnej sprawie przedsięwzięciach oraz podawanie personaliów osób, których one dotyczyły) poprzez sygnalizowanie w dokumentach sprawozdawczych aktualnych potrzeb w tym zakresie⁵¹, lecz także szkolenia wewnętrzne na temat obiegu informacji pomiędzy pionami SB i MO, które w latach 1987–1989 dla wszystkich pracowników Wydziału „C” corocznie prowadził kierownik Sekcji 2⁵². W ten sposób starano się uwrażliwić funkcjonariuszy na potrzebę przywiązywania uwagi nie tylko do obowiązków, które wykonywali we własnej sekcji, ale także dostrzegania i wykorzystywania możliwości współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi funkcjonującymi w ramach Wydziału „C” i szerzej – w strukturze WUSW we Wrocławiu.

W szczególny sposób warto podkreślić, że system analityczno-informacyjny Ogniwa budził zainteresowanie przedstawicieli kilku innych wydziałów „C” (w Bielsku-Białej, Katowicach, Krakowie, Lublinie i Warszawie), którym udzielano w tym względzie niezbędnych objaśnień. Wydaje się, że miał on znaczny wpływ na pracę Wydziału „C” WUSW w Legnicy, którego naczelnik pod koniec 1982 r. w następujący sposób przedstawił działalność podległej sobie komórki w zakresie administrowania otrzymanymi informacjami o „niekorzystnych” faktach i zdarzeniach: „Dodatkowo informuję, że nasz wydział prowadzi na polecenie kierownictwa Komendy od listopada 1981 roku Rejestr Sygnałów o Zagrożeniach. Podstawą do rejestracji są codzienne meldunki wydziałów i jednostek terenowych oraz przesyłane za pośrednictwem Wydz[iału] «C» pisma, w których jednostki informują się o ujawnionych stanach wskazujących na możliwość lub wystąpienie zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. W oparciu o rejestr prowadzi się na potrzeby sztabu KW MO oraz jednostek zestawienie sygnałów o zagrożeniach wg rodzajów i miejsca ich występowania i pomocniczą kartotekę osób związanych z sygnałami o zagrożeniach. Rejestrowane sygnały dotyczą głównie zagrożeń z profilu działania SB. Prowadzenie rejestru ma zadanie pomocnicze przy analizie bezpieczeństwa”. Kwestia rzeczywistego wpływu rozwiązań wrocławskich na formy pracy ewidencyjnej stosowane w innych województwach wymaga jednak dalszych, szczegółowych badań⁵³.

MO ds. SB we Wrocławiu, 15 VI 1977 r., k. 67; AIPN Wr, 053/2313, t. 6, Wykaz funkcjonariuszy SB wyróżniających się w przekazywaniu informacji dla potrzeb pionu MO w okresie od 1 I do 30 VI 1979 r., 8 VIII 1979 r., b.p.; *ibidem*, Wykaz funkcjonariuszy pionu MO proponowanych do nagrodzeń [*sic!*] za aktywność w przekazywaniu informacji na rzecz SB, 8 VIII 1979 r., b.p.; AIPN Wr, 053/3195, Pismo naczelnika Wydziału Inspekcji KW MO we Wrocławiu ppłk. Władysława Kurnika, 21 VII 1982 r., k. 53.

⁵¹ Zob. np.: AIPN Wr, 053/2313, t. 3, Informacja dotycząca zgłoszeń do Wydziału „C”, obiegu i sposobu wykorzystania informacji przekazanych w ramach współdziałania przez jednostki służby milicji dla potrzeb SB, 31 I 1978 r., k. 8–9; *ibidem*, t. 5, Informacja dotycząca obiegu, rejestracji i wykorzystania informacji przekazanych w ramach współdziałania przez jednostki służby milicji dla potrzeb SB, 25 VI 1978 r., k. 13–14.

⁵² AIPN Wr, 053/3364, Dziennik szkolenia Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu za lata 1985–1989, b.d., b.p.

⁵³ Zob.: AIPN Wr, 053/3211, t. 73, Notatka informacyjna dotycząca zaangażowania Wydziału „C” w realizację wytycznych kierownictwa resortu i dyrektyw kierownictwa komendy wojewódzkiej, 9 III 1975 r., k. 61; *ibidem*, t. 74, Pismo naczelnika Wydziału „C” KW MO w Bielsku-Białej ppłk. Zdzisława Reszki do naczelnika Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu ppłk. Albina Zalewskiego, 10 XI 1981 r., k. 197; AIPN, 0326/555/CD, Pismo naczelnika Wydziału „C” KW MO w Legnicy ppłk. Leszka Puszczewicza do naczelnika Wydziału VI Biura „C” MSW, 20 XII 1982 r., k. 77. Godne uwagi jest mocne przekonanie kierownictwa wrocławskiego Wydziału „C”, że umiejscowienie Ogniwa w ramach Sekcji 2 przynosi najlepsze rezultaty. Jego dowodem jest fakt utrzymania dotychczasowej struktury Wydziału „C” KW MO we Wrocławiu po maju 1975 r., kiedy to w Biurze „C” MSW opracowano wzorcowy zakres pracy dla wydziałów „C” KW MO. Zadanie

W latach osiemdziesiątych do Ogniw napływało coraz mniej informacji. O ile w 1985 r. było ich 1840, to w 1986 r. już tylko 302, a w latach 1987–1988 odpowiednio 235 i 260. Jeszcze mniejsze ich ilości kwalifikowano do systemu analityczno-informacyjnego. Prawdopodobnie była to główna przyczyna zakończenia działalności Ogniw w 1989 r. Przepuszczalnie nastąpiło ono w lipcu lub sierpniu 1989 r., bowiem, jak już wspomniano, 1 lipca na jednostki operacyjne został nałożony obowiązek dostarczania do Wydziału „C” kwartalnych zestawień sprawozdawczych na temat wymiany informacji między pionami SB i MO. *Notabene* równocześnie kierownictwo WUSW pozytywnie oceniło efekty wymiany informacji pomiędzy SB i MO oraz zobowiązywało obie służby do dalszej współpracy w tym zakresie⁵⁴. Według por. Włodzimierza Wielesiewicza⁵⁵, pełniącego od marca 1989 r. funkcję kierownika Sekcji 2, Ogniw nie istniało już od 1983 r., co nie znajduje potwierdzenia w innych zachowanych źródłach. Przesuwając datę zaprzestania działalności przez Ogniw, Wielesiewicz starał się przypuszczalnie dodatkowo uzasadnić chęć pozbycia się przez Sekcję 2 dokumentacji wytworzonej w ramach systemu analityczno-informacyjnego, wniosko-wał bowiem o zgodę na jej przekazanie do archiwum Wydziału „C”. Możliwe jest również, że Wielesiewicz uznawał wypełnianie od 1983 r. zadań Ogniw przez jednego tylko funkcjonariusza za jednoznaczne z zakończeniem działalności tej komórki organizacyjnej. Głównym argumentem przemawiającym za przekazaniem jej dokumentacji do archiwum był jego zdaniem fakt, że zgromadzone w Ogniwie informacje nie odzwierciedlały „stanu faktycznego występujących zjawisk i zdarzeń, tym samym dawały obraz zaledwie fragmentaryczny. Stąd znaczenie i wykorzystanie uzyskanych tą drogą informacji zbiorowych i analiz nie miało praktycznego ani też perspektywicznego wykorzystania i zastosowania w pracy operacyjnej”. Jednakże w tym samym wniosku z 24 sierpnia 1989 r. kierownik Sekcji 2 zdaje się przeczyć sam sobie, twierdząc: „Ponieważ zgromadzony materiał dokumentacyjny obejmuje szeroką problematykę oraz pokazuje uzyskane efekty w pracy operacyjnej za okres 10 lat, może on być wykorzystany w przyszłości do ewentualnych badań i pisania prac przez dyplomantów A[kademii] S[praw] W[ewnętrznych]”. Trzeba zaznaczyć, że por. Wielesiewicz proponował zarchiwizowanie tylko części zachowanej do sierpnia 1989 r. dokumentacji Ogniw (138 pozycji załączonego do wniosku spisu akt przekazanych do archiwum, sporządzonego i zatwierdzonego przez zastępcę naczelnika Wydziału „C” już w czerwcu 1989 r., dotyczyło przede wszystkim teczek z informacjami dostarczonymi przez jednostki MO i SB, analiz, opracowań tematycznych i sprawozdań, jak również 1026 kart systemowych). Pozostałe materiały tej komórki organizacyjnej (m.in. kilkadziesiąt teczek zawierających dokumentację sprawozdawczą oraz informacje przekazywane przez jednost-

rejestracji aktów wrogiej działalności wyznaczał on nie sekcjom 2, jak miało to miejsce we Wrocławiu, lecz sekcjom 1. Zob. AIPN, 1585/5044/CD, Zakres pracy Wydziału „C” KW MO, 14 V 1975 r., k. 1–3.

⁵⁴ AIPN Wr, 053/2817, Biuletyn nr 14/89 szefa WUSW we Wrocławiu dla kierownictwa jednostek SB i MO, 21 VI 1989 r., b.p.

⁵⁵ Włodzimierz Wielesiewicz, s. Włodzimierza, ur. 14 I 1945 r. w Czkałowie (ZSRR). W latach 1963–1974 (z przerwą w latach 1964–1966, w czasie której odbywał zasadniczą służbę wojskową w 6. pułku KBW w Katowicach) pracował we Wrocławskich Zakładach Elektronicznych „Mera-Elwro”. Od 1 V 1974 r. referent, od 1 VI 1975 r. referent techniki operacyjnej, a od 1 II 1981 r. inspektor Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu; w latach 1981–1982 słuchacz Studium Podyplomowego Akademii Spraw Wewnętrznych w Łodzi; od 1 II 1985 r. starszy inspektor, a od 1 III 1989 r. kierownik Sekcji 2 Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu; z dniem 31 VII 1990 r. zwolniony ze służby. Kolejne awanse: kpr. – 1974 r., st. kpr. – 1975 r., sierż. sztabowy – 1979 r., ppor. – 1982 r., por. – 1985 r., kpt. – 1989 r. AIPN Wr, 0259/49, Akta osobowe Włodzimierza Wielesiewicza; AIPN Wr, 381/3, t. 4, Rozkaz personalny nr 284/90 komendanta wojewódzkiego Policji we Wrocławiu, 21 VIII 1990 r., b.p.

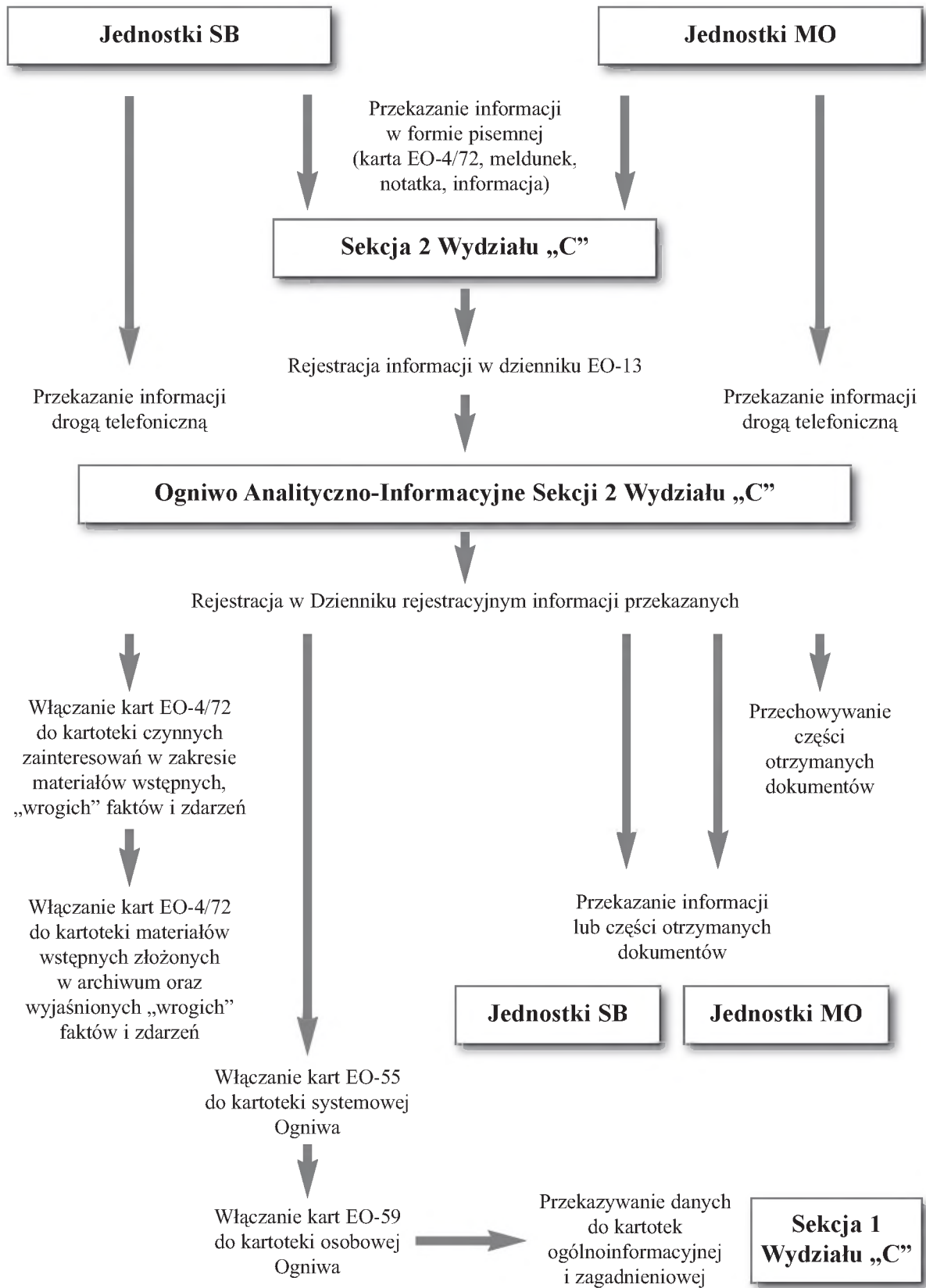
ki operacyjne, a także aż 25 000 kart systemowych z lat 1973–1984) zostały zaledwie kilka dni wcześniej wybrakowane i przekazane na makulaturę⁵⁶. Podzieliły więc losy tysięcy najistotniejszych, prowadzonych zwłaszcza przeciwko członkom opozycji i przedstawicielom Kościoła katolickiego, akt spraw operacyjnych SB niszczonej na masową skalę, przede wszystkim w drugiej połowie 1989 i na początku 1990 r.

Ta zbieżność nie wydaje się być przypadkowa. Bodaj w najlepszy sposób określa ona właściwe znaczenie dokumentacji gromadzonej i wytwarzanej przez Ogniwo Analityczno-Informacyjne oraz rzeczywistą przyczynę zniszczenia znacznej jej części. Zawarte w tych materiałach informacje, przekazywane jednostkom operacyjnym, służyły głównie skuteczniejszej kontroli społeczeństwa i zwalczaniu wszelkich przejawów jego dążeń wolnościowych. Dokumenty zgromadzone w zasobie archiwalnym Oddziału IPN we Wrocławiu, nie tylko te wytworzone w związku z funkcjonowaniem systemu analityczno-informacyjnego wrocławskiego Wydziału „C”, stanowią jednocześnie dowód ścisłej współpracy pionów MO i SB w tym zakresie⁵⁷.

Należy jednak podkreślić, że nawet fragmentarycznie zachowana dokumentacja Ogniwa może stanowić bardzo istotny materiał źródłowy – podstawowy lub uzupełniający – dla badaczy zajmujących się różnymi aspektami historii PRL, a zwłaszcza jej policji politycznej. Dość wspomnieć o bogactwie informacji faktograficznych, które zawiera prowadzony w Ogniwie Dziennik rejestracyjny informacji przekazanych, nie mówiąc już o wielopłaszczyznowej wartości źródłowej analiz i opracowań tematycznych przygotowywanych w tej niewielkiej komórce organizacyjnej oraz przechowywanych w niej notatek i meldunków nadsyłanych przez jednostki operacyjne. Te ostatnie są o tyle cenne, że wytwarzano je zwykle przy okazji prowadzenia spraw operacyjnych, których dokumentacja w wielu przypadkach została celowo zniszczona w latach 1989–1990.

⁵⁶ AIPN Wr, 053/3167, Spis zdawczo-odbiorczy nr 182 akt podlegających przekazaniu do archiwum Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu dnia 19 VI 1989 r., 17 VI 1989 r., b.p.; *ibidem*, Protokół brakowania akt nr M 02459/89, 15 VIII 1989 r., b.p.; *ibidem*, Notatka służbowa kierownika Sekcji 2 Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu por. Włodzimierza Wielesiewicza dotycząca archiwizacji dokumentów i materiałów Ogniwa Analityczno-Informacyjnego, 24 VIII 1989 r., b.p.

⁵⁷ Przywołajmy w tym miejscu tylko dwa symptomatyczne dokumenty wskazujące na ścisłą zależność pionu MO od SB w województwie wrocławskim w okresie stanu wojennego. Pierwszym z nich jest pismo komendanta wojewódzkiego MO we Wrocławiu płk. Zdzisława Biernaczyka z 15 III 1982 r., w którym nakazano kierownictwu jednostek terenowych MO wykonywanie zleceń naczelników wydziałów SB w określonym zakresie (kontrolowanie miejsc zamieszkania figurantów, poszukiwanie osób przewidzianych do internowania, ujawnianie faktów kolportażu nielegalnej literatury oraz ich sprawców, uzyskiwanie sygnałów o organizowaniu się podziemia oraz „przygotowywaniu innych wrogich aktów i wystąpień”). Z kolei w piśmie naczelnika Wydziału Inspekcji KW MO we Wrocławiu pplk. Władysława Kurnika z 21 VII 1982 r. wśród zadań doraźnych pionu MO wymieniono przekazanie wszystkim wykorzystywanym przezeń osobowym źródłom informacji polecenia zbierania wiadomości dotyczących „zagrożeń bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego”, a zwłaszcza „działalności aktywnych przeciwników politycznych”. Do zadań długofalowych zaliczył Władysław Kurnik wypracowanie systemu zbierania od wszystkich funkcjonariuszy MO informacji poufnych dotyczących wspomnianych „zagrożeń”, uzyskiwanych w kontaktach rodzinnych i towarzyskich. Zob.: AIPN Wr, 053/3211, t. 74, Pismo komendanta wojewódzkiego MO we Wrocławiu płk. Zdzisława Biernaczyka do kierowników jednostek terenowych MO miasta Wrocławia i województwa wrocławskiego, 15 III 1982 r., k. 213; AIPN Wr, 053/3195, Pismo naczelnika Wydziału Inspekcji KW MO we Wrocławiu pplk. Władysława Kurnika, 21 VII 1982 r., k. 50–54.

Schemat obiegu informacji w systemie analityczno-informacyjnym Wydziału „C” KW MO/WUSW we Wrocławiu

Tabelaryczne ujęcie działalności Ognia Analityczno-Informacyjnego w latach 1973–1989 w zakresie gromadzenia i przekazywania informacji oraz przygotowywania analiz, zestawień i opracowań tematycznych

Przedział czasowy	Liczba informacji, które wpłynęły do Ognia	Liczba informacji przekazanych przez jednostki SB	Liczba informacji przekazanych przez jednostki MO	Liczba informacji przekazanych przez jednostki SB i zakwalifikowanych do systemu analityczno-informacyjnego	Liczba informacji przekazanych przez jednostki MO i zakwalifikowanych do systemu analityczno-informacyjnego	Liczba przygotowanych informacji, notatek, analiz, zestawień i opracowań	Sygn. „AIPN Wr” akt, z których pochodzą dane
I–XII 1973 r.	ok. 6720	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	053/3195
I–XII 1974 r.	5274	4 855	419 (łącznie z informacjami od jednostek WOP)	b.d.	b.d.	21	053/3211, t. 73
VII–XII 1975 r.	959	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	053/2312
I–XII 1976 r.	6046	4631	1415	4223	1158	205	053/2313, t. 1
I–XII 1977 r.	8837	7153	1684	5790	1160	117	053/2313, t. 4
I–VI 1978 r.	1092	179	913	179	554	b.d.	053/2313, t. 5
I–XII 1979 r.	6993	5378	1615	4375	856	41	053/3195
I–XII 1980 r.	5462	3981	1481	3124	799	32	053/3195
I–XII 1981 r.	3275	2191	1084	1484	190	13	053/3195
I–XII 1982 r.	4101	2467	1634	1638	105	14	053/3195
I–XII 1983 r.	2473	1594	879	971	23	13	053/3195
I–XII 1984 r.	1210	1079	131	581	8	16	053/3195
I–XII 1985 r.	1840	1724	116	770	2	16	053/3195
I–XII 1986 r.	302	289	13	łącznie 45		2	053/3195
I–XII 1987 r.	235	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	3	053/3195
I–XII 1988 r.	260	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	43	053/3195
I–XII 1989 r.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	3	053/3195
Razem w latach 1973–1989	ponad 55 079	ponad 35 521	ponad 11 384	ponad 23 135	ponad 4855	ponad 539	

1976 marzec 1, Wrocław – Hasłownik systemowy Ognia Analityczno-Informacyjnego Sekcji 2 Wydziału „C” WUSW we Wrocławiu

DZIAŁ „A”

Informacje o faktach, zdarzeniach i zjawiskach, które mają lub mogą mieć związek z działalnością obcych wywiadów.

DZIAŁ „A I”

Informacje dot[yczące] lokalizacji wrogich służb specjalnych, ośrodków dywersji ideologicznej, rewizjonistycznych, syjonistycznych, nacjonalistycznych oraz niektórych organizacji polonijnych.

1. Informacje dot[yczące] rozmieszczenia central wywiadowczych, ekspozytur i ośrodków dyspozycyjnych służb specjalnych k[rajów] k[apitalistycznych].

2. Informacje dot[yczące] ośrodków dywersji ideologicznej, rewizjonistycznych, syjonistycznych, nacjonalistycznych – ich struktura organizacyjna, obsada kadrowa.

3. Informacje dot[yczące] wyższych uczelni i instytutów naukowych w krajach kapitalistycznych, zajmujących się zbieraniem wiadomości o Polsce i współpracujących ze służbami specjalnymi.

4. Informacje dot[yczące] instytucji, firm, biur podróży itp. będących przykrywką do działalności służb specjalnych oraz współpracujących z nimi:

a) instytucje i firmy,

b) biura podróży.

5. Informacje dot[yczące] struktury organizacyjnej i obsady kadrowej służb specjalnych k[rajów] k[apitalistycznych] – wywiadu i kontrwywiadu, policji i organizacji współdziałających z tymi służbami.

6. Informacje dot[yczące] organizacji werbunków agentury, metod i przebiegu szkolenia, łączności wywiadowczej, środków łączności.

7. Obozy dla uciekinierów – rozmieszczenie, struktura, obsada kadrowa.

8. Informacje dot[yczące] organizacji polonijnych w k[rajach] k[apitalistycznych] i przejawy wrogiej działalności przeciw PRL.

DZIAŁ „A II”

Działalność służb specjalnych w k[rajach] k[apitalistycznych] skierowana przeciw Polsce i k[rajom] d[emokracji] l[udowej], sposoby zbierania informacji, styki z działalnością wywiadowczą, kontakty z policją, wrogimi ośrodkami i innymi instytucjami.

1. Fakty werbunków i prób werbunków obywateli PRL do działań przeciw Polsce i k[rajom] d[emokracji] l[udowej] w czasie ich pobytu za granicą.

2. Fakty przesłuchań obywateli PRL przez policję lub funkcyj[onariuszy] służb specjalnych w czasie ich pobytu w k[rajach] k[apitalistycznych] – ujawnienie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową.

3. Fakty przesłuchań uciekinierów z PRL w czasie ich pobytu w obozach lub z chwilą zwracania się o azyl polityczny i ujawnienie posiadanych wiadomości.

4. Fakty indagowania przez policję k[rajów] k[apitalistycznych], funkcjonariuszy służb specjalnych i inne osoby – obywateli PRL w czasie ich pobytu w k[rajach] k[apitalistycz-

nych] na tematy związane z obronnością, gospodarką i innymi zagadnieniami dot[yczący-
mi] Polski:

- a) zebrane informacje o osobach indagowanych,
- b) zebrane informacje o osobach indagujących.

5. Ujawnione fakty nakłaniania obyw[ateli] PRL do pozostania za granicą lub uciezki za granicę.

6. Fakty usiłowania podjęcia współpracy z obcym wywiadem przez obyw[ateli] PRL w kraju i za granicą (oferenci), w tym również za pośrednictwem placówek dyplomatycznych.

7. Fakty i informacje dot[yczące] obyw[ateli] PRL pozostających w zainteresowaniu obcych służb specjalnych (w tym podejrzani o przygotowanie do werbunku).

8. Fakty i informacje dot[yczące] obyw[ateli] PRL podejrzanych o prowadzenie działalności wywiadowczej na rzecz wywiadów państw kapitalistycznych.

9. Kontakty obyw[ateli] PRL z krajami kapitalistycznymi o aspektach wskazujących na możliwość działalności wywiadowczej lub dywersyjnej:

- a) kontakty z osobami zatrudnionymi w policji i wojsku,
- b) kontakty z placówkami naukowymi i instytucjami zajmującymi się działalnością wywiadowczą lub dywersyjną,
- c) kontakty z firmami stanowiącymi przykrywkę do działalności wywiadowczej i dywersyjnej,
- d) inne ciekawsze kontakty za granicą zasługujące na uwagę operacyjną.

10. Informacje dot[yczące] osób zamieszkałych w k[rajach] k[apitalistycznych] zatrudnionych w organizacjach i instytucjach antykomunistycznych, ośrodkach dywersji oraz placówkach wywiadu lub pozostają z nimi w kontakcie:

- a) zatrudnieni w wymienionych instytucjach,
- b) pozostający w kontakcie.

11. Informacje dot[yczące] naganiaczy i ich działalności.

12. Penetracja terenu województwa przez obcokrajowców (nie dyplomatów) w postaci fotografowania obiektów:

- a) fotografowanie obiektów gospodarki narodowej,
- b) fotografowanie obiektów wojskowych,
- c) fotografowanie obiektów tendencyjnie wybranych (zniszczonych, zaniedbanych),
- d) stwierdzone fakty wizualnej penetracji obiektów.

13. Fakty penetracji przez grupy studyjne kierowane na teren woj[ewództwa] wrocławskiego przez placówki naukowe ds. „zagadnień wschodu” mieszczące się w RFN i innych k[rajach] k[apitalistycznych].

14. Fakty penetracji terenu – dawnych miejsc zamieszkania przez ziomkowskie zorganizowane grupy turystyczne, prowadzenie poszukiwań.

15. Fakty penetracji miejsc stacjonowania jednostek wojskowych polskich i radzieckich **i obiektów chronionych*** przez obywateli polskich **i obcokraj[owców]**.

16. Fakty penetracji i rozeznania: terenu, środowisk, sytuacji – przez dziennikarzy z k[rajów] k[apitalistycznych].

17. Fakty penetracji i zbierania informacji o rozlokowaniu, rodzajach i formacjach jednostek wojskowych i obiektów strategicznych przez **attaché** wojskowych k[rajów] k[apitalistycznych] akredytowanych w Polsce.

* Czcionką pogrubioną zaznaczono treść zapisów dokonanych odrębnie po dniu 1 III 1976 r.

18. Fakty penetracji ośrodków naukowych, zakładów pracy i środowisk przez cywilnych przedstawicieli dyplomatycznych k[rajów] k[apitalistycznych] akredytowanych w Polsce:

a) fakty pobytu dyplomatów – nie stwierdzono przejawów penetracji.

19. Działalność propagandowa (odczyty, wystawy, koncerty) oraz nakierunkowana działalność dydaktyczna (lektoraty, wypożyczanie książek, obsługa prasowo-informacyjna) [prowadzona] przez przedstawicieli placówek dyplomatycznych k[rajów] k[apitalistycznych] w Polsce.

20. Fakty pośredniczenia w przyznawaniu stypendiów naukowych oraz kontakty z byłymi stypendystami, zainteresowanie ich aktualną pozycją w kraju ze strony przedstawicieli placówek dyplomatycznych w Polsce.

21. Ustalone kontakty przedstawicieli dyplomatycznych k[rajów] k[apitalistycznych] na terenie Wrocławia i województwa oraz kontakty obywateli PRL z placówkami dyplomatycznymi k[rajów] k[apitalistycznych] w Warszawie:

a) kontakty dyplomatów na terenie województwa,

b) kontakty obywateli PRL z placówkami dyplomatycznymi w Warszawie.

22. Sondowanie opinii społeczeństwa, zbieranie informacji o sytuacji politycznej i społecznej, a także gospodarczej, o osobach oraz organizacjach politycznych i społecznych przez obcokrajowców przyjeżdżających do Polski.

23. Inne zdarzenia i fakty, które zaistniały w okolicznościach wskazujących na ich związek z działalnością obcych wywiadów.

24. Różne sytuacje operacyjne o symptomach szpiegostwa.

25. Nielegalne radiostacje:

a) radioamatorzy.

26. Ujawnione osoby, które współpracowały z okupantem.

DZIAŁ „A III”

Informacje, fakty i zdarzenia dotyczące osób, które odmówiły powrotu do kraju.

1. Informacje o osobach, które odmówiły powrotu do kraju z wyjazdów indywidualnych, turystycznych i służbowych:

a) dane o osobach, które zalegalizowały swój pobyt za granicą na podstawie przedłużenia ważności paszportu lub uzyskania paszportu konsularnego,

b) dane o osobach, które przyjęły obce obywatelstwo.

2. Informacje o osobach zbiegłych za granicę do państw kapitalistycznych, formy ucieczki, posiadane wiadomości:

a) dane o uciekinierach.

3. Kanały przerzutowe, technika działania, organizatorzy przerzutów, wykorzystanie tych kanałów przez wywiady.

4. Informacje dotyczące sposobów i miejsc nielegalnego przekraczania granicy PRL i granic innych krajów socjalistycznych.

5. Sposoby i zasady udzielania azylu i prawa pobytu z możliwością podejmowania pracy w krajach k[apitalistycznych].

6. Informacje o zachowaniu się uciekinierów za granicą, kontakty z policją, podjęcie pracy, wyjazdy do innych krajów:

a) osoby, które przebywają lub przebywały w obozach dla uciekinierów.

7. Informacje dotyczące wywożenia uciekinierów do ośrodków wywiadowczych lub do miejsc szkolenia.

8. Zamiar ucieczki z kraju, przygotowanie do ucieczki, powiązania za granicą wskazujące, że po wyjeździe może nastąpić odmowa powrotu do kraju.

9. Informacje dot[yczące] powrotu uciekinierów do kraju, przyczyny powrotu, zachowanie się po powrocie.

10. Ustalone kontakty osób zam[ieszkałych] w kraju z uciekinierami w k[rajach] k[apitalistycznych].

DZIAŁ „A IV”

Informacje o faktach, zdarzeniach i zjawiskach dot[yczących] przyjazdów cudzoziemców, ich zachowania się na terenie PRL oraz naszych obywateli za granicą, ich zachowania się (przyjazdy i wyjazdy).

1. Informacje dot[yczące] osób zam[ieszkałych] w k[rajach] k[apitalistycznych], którym przyjazd do Polski został zastrzeżony z uwagi na ich przeszłość polityczną lub antypolską działalność prowadzoną aktualnie:

a) wpisani do indeksu osób niepożądanych.

2. Przyjazdy specjalistów, montażystów, handlowców i przemysłowców oraz dziennikarzy z k[rajów] k[apitalistycznych] – ich zachowanie się, operacyjne zabezpieczenie:

a) specjaliści i montażyści,

b) handlowcy i przemysłowcy,

c) dziennikarze z k[rajów] k[apitalistycznych].

3. Przyjazdy naukowców z k[rajów] k[apitalistycznych], charakter przyjazdu, ich zachowanie się, operacyjne zabezpieczenie, w tym również lektorzy.

4. Przyjazdy stypendystów, stażystów i studentów z państw kapitalistycznych, ich zachowanie się, operacyjne zabezpieczenie.

5. Fakty przebywania na naszym terenie pracowników policji, osób wojskowych lub zatrudnionych w jednostkach wojskowych i innych instytucjach o charakterze militarnym k[rajów] k[apitalistycznych] (również piastujących ważniejsze stanowiska wojskowe w przeszłości).

6. Fakty przebywania na naszym terenie działacze partii politycznych k[rajów] k[apitalistycznych], ważniejszych osobistości aparatu państwowego, działacze rewizjonistycznych, **polonijnych**, ich kontrola operacyjna.

7. Informacje dot[yczące] przyjazdów indywidualnych i zbiorowych cudzoziemców – zachowanie się, kontrola operacyjna.

8. Fakty niewłaściwego zachowania się cudzoziemców w postaci lżenia i szkalowania narodu polskiego, krytyki ustroju i systemu gospod[arczego] PRL.

9. Zastosowanie represji wobec cudzoziemców naruszających przepisy i ustawodawstwo PRL: zatrzymania, areszty, przesłuchania, wyroki, grzywny, rozmowy ostrzegawcze, mandaty.

10. Fakty wydalen z granic PRL cudzoziemców za naruszenie polskiego ustawodawstwa lub niewłaściwe zachowanie się.

11. Charakterystyczne opinie i wypowiedzi dyplomatów, naukowców, dziennikarzy i innych ważniejszych osobistości z k[rajów] k[apitalistycznych] na temat problemów polskich.

12. Charakterystyczne wypowiedzi obcokrajowców przyjeżdżających do Polski prywatnie, turystycznie i służbowo o problemach polskich, ludziach, gospodarce, kulturze itp.

13. Wyjazdy specjalistów, naukowców, stypendystów i innych ciekawszych osób do krajów kapitalistycznych:

a) wyjazdy specjalistów,

- b) wyjazdy naukowców i stypendystów,
 - c) inne ciekawsze osoby wyjeżdżające,
 - d) **planowane wyjazdy ob[ywateli] PRL w celach zarobkowych.**
14. Niewłaściwe zachowanie się obywateli PRL w czasie pobytu za granicą:
- a) przedłużenie pobytu bez zgody władz polskich,
 - b) podjęcie pracy bez zgody władz polskich,
 - c) negatywne wypowiedzi i udzielanie wywiadów,
 - d) uprawianie handlu oraz popełnienie innych wykroczeń,
 - [e] **zagub[ienie] paszp[ortu].**
15. Informacje dot[yczące] podejrzanych kontaktów obyw[ateli] PRL w czasie ich pobytu za granicą – z osobami, instytucjami, ośrodkami:
- a) styki z policją.**
16. Rozmowy operacyjne z osobami, które wróciły z czasowych lub służbowych wyjazdów z k[rajów] k[apitalistycznych] – uzyskane informacje:
- a) z dziedziny wojskowej,
 - b) z dziedziny gospodarczej,
 - c) z innych dziedzin.
17. Podejrzane kontakty obyw[ateli] PRL z cudzoziemcami przyjeżdżającymi do Polski prywatnie i służbowo.
18. Przestępcze powiązania pracowników biur podróży i resortów gospodarczych z cudzoziemcami.
19. Ujawnione **fakty** częstych, nieuzasadnionych wyjazdów za granicę, charakter tych wyjazdów.
20. Przestępstwa graniczne:
- a) fakty naruszenia granicy, usiłowanie nielegalnego przekroczenia granicy bez dokumentów lub na podstawie dokumentów fałszywych, pomoc w [nielegalnym] przekraczaniu granicy,
 - b) próby przemycenia i wywożenia za granicę dzieł sztuki i kultury, **dokumentów**,
 - c) przestępstwa celno-dewizowe, przemyt i kombinacje walutowe.
21. Informacje dot[yczące] podejrzanej działalności w Międzynarodowym Transporcie Samochodowym „TIR”.
22. Obywatele PRL przebywający w k[rajach] k[apitalistycznych] na podstawie polskich paszportów konsularnych (nie uciekinierzy):
- a) paszporty wielokrotne.**
23. Obywatele PRL deportowani do kraju za niewłaściwe zachowanie się za granicą lub zatrzymani za usiłowanie przekroczenia granicy.
- 24. Kontakty cudzoziemców na terenie Polski – wzajemne (nie z obywatelami polskimi).**
- 25. Odmowa [wydania] wizy wjazdowej obyw[atelom] PRL do k[rajów] k[apitalistycznych].**

DZIAŁ „A V”

Obejmuje niektóre przedsięwzięcia operacyjne i przeciwdziałania.

- 1. Wyjazdy tajnych współpracowników za granicę z określonymi zadaniami operacyjnymi.
- 2. Uzyskane informacje od TW i innych operacyjnych źródeł osobowych po powrocie z zagranicy:
 - a) z dziedziny wojskowej,

- b) z dziedziny gospodarczej,
- c) z działalności wrogich ośrodków,
- d) z zakresu innych problemów.

3. Tajne penetracje przeprowadzone wobec:

- a) naukowców i specjalistów z k[rajów] k[apitalistycznych],
- b) dyplomatów przyjeżdżających na teren woj[ewództwa] wrocławskiego,
- c) innych ciekawszych cudzoziemców,
- d) obywateli polskich.

4. Rozmowy sondażowe przeprowadzone z ob[ywatelami] PRL, którzy przebywali za granicą służbowo.

5. Rozmowy operacyjne i profilaktyczno-ostrzeg[awcze]:

- a) z cudzoziemcami,
- b) z obywatelami polskimi.

6. Prowadzenie działań ofensywnych wobec pracowników placówek dyplomatycznych.

DZIAŁ „B”

Obejmuje informacje o faktach, zdarzeniach i zjawiskach dot[yczących] ochrony gospodarki narodowej, konfliktów społecznych, nieprawidłowości w funkcjonowaniu bazy i nadbudowy oraz naruszenia tajemnicy państwowej i służbowej.

DZIAŁ „B 2000”

Fakty, zdarzenia i zjawiska noszące znamiona szkodnictwa i sabotażu.

2001, 2002 Podpalenie i przygotowanie do podpalenia.

2003, 2004 Fakty spowodowania wybuchu i przygotowanie do tej działalności.

2005, 2006 Wrzucenie obcego ciała do maszyny (niszczenie) oraz przygotowanie do tej działalności.

2007, 2008 Uszkodzenie mechaniczne: maszyny, urządzenia, surowca, półfabrykatu oraz przygotowanie do tej działalności.

2009, 2010 Rozkręcanie szyn i przygotowanie zmierzające do tej czynności.

2011, 2012 Ułożenie przeszkody na torach kolejowych i przygotowanie do tej działalności.

2013, 2014 Trucie inwentarza żywego oraz przygotowanie do tego rodzaju działalności.

2052 Usiłowanie podpalenia.

2053 Usiłowanie spowodowania wybuchu.

2054 Usiłowanie wrzucenia obcego ciała do maszyny i urządzenia.

2055 Usiłowanie uszkodzenia mechanicznego: maszyny, urządzenia, surowca, półfabrykatu, wyrobu.

2056 Usiłowanie rozkręcenia szyn kolejowych.

2057 Usiłowanie ułożenia przeszkody na torach.

2058, 2059, 2060 Urowadzenie samolotu, przygotowanie i usiłowanie wykonania tego rodzaju przestępstwa.

2061 Groźba zniszczenia samolotu.

2062 Rozczepienie składu pociągu w wyniku celowego działania.

DZIAŁ „B 3000”

Konflikty społeczne.

- 3001 Przerwy w pracy.
3002 Przerwy w pracy z pozostaniem załogi na obiekcie.
3003 Przerwy w pracy połączone z organizowaniem wiecu.
3004 Wiece, zgromadzenia organizowane wewnątrz obiektu bez zgody władz.
3005 Inspirowanie do przerwy w pracy.
3006 Inspirowanie do organizowania akcji solidarnościowych (przerwa w pracy, wysyłanie delegacji do innego zakładu).
3007 Inspirowanie do organizowania wiecu, zgromadzenia wewnątrz zakładu – bez zgody władz.
3008 Nastroje niezadowolenia w postaci negatywnych wypowiedzi kierowanych pod adresem administracji zakładu przemysłowego, instytucji, uczelni itp., lub kierownictwa resortu.
3009 Nastroje niezadowolenia w postaci wysyłania delegacji do kierownictwa jednostki nadrzędnej, instancji partyjnej itp. w celu przedstawienia żądań ustnie lub na piśmie.
3010 Nastrój niezadowolenia w postaci przygotowania i wysyłania petycji i skarg.
3011 Nastrój niezadowolenia w postaci nieprzyjmowania uposażeń, premii, nagród i nowych angaży pracy przez co najmniej 20-osobową grupę pracowników.
3012 Nastrój niezadowolenia w postaci wystąpienia na drogę postępowania sądowego przez co najmniej 10-osobową grupę pracowników.
3013 Nastrój niezadowolenia w postaci organizowania zebrań bez zezwolenia kompetentnych władz.
3014 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnego komentarza dot[yczącego] Zjazdu Partii.
3015 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnego komentarza dot[yczącego] Plenum KC PZPR.
3016, 3017 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnego komentarza dot[yczącego] wyborów do sejmu i rad narodowych.
3018 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnego komentarza dot[yczącego] innych ważnych wydarzeń politycznych i społecznych.
3019 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnych komentarzy dot[yczących] sytuacji ekonomicznej kraju.
3020 Nastrój niezadowolenia w postaci negatywnego komentarza dot[yczącego] ważnych decyzji władz politycznych i państwowych (ustawy, uchwały).
3021 Zapowiedź strajku.
3040 Inne szkodliwe inicjatywy i działania związków zawod[owych] w zakład[ach] pracy i instytucjach, wykraczające poza działalność statutową.
3036 Ogłoszenie stanu gotowości strajkowej w wielu zakładach województwa.
3039 Przypadki gróźb, wymuszania metodami psychicz[nymi] i fizycz[nymi] udziału w strajkach lub szkodliwych akcjach.
3035 Strajk powszechny w województwie.
3025 Strajk okupacyjny.
3034 Strajk okupacyjny w pojedynczym ochranianym zakładzie.
3032 Strajk solidarnościowy w pojedynczym ochranianym zakładzie.

DZIAŁ „B 4000”

I. Nieprawidłowości w funkcjonowaniu instytucji bazy i nadbudowy.

- 4001 Wadliwa i błędna decyzja.
4002 Istnienie klikowości.

- 4003 Nieprawidłowe stosunki międzyludzkie powodujące zakłócenia.
- 4004 Nieuzasadniony zakup w firmach kapitalistycznych.
- 4005 Niekorzystny zakup w firmach kapitalistycznych.
- 4006 Niekorzystne transakcje w dziedzinie eksportu.
- 4007 Nieuzasadniony wyjazd służbowy do krajów kapitalistycznych.
- 4008 Nieuzasadnione zaproszenie służbowe obywateli k[rajów] k[apitalistycznych].
- 4009 Marnotrawstwo i niegospodarność.
- 4010 Niewłaściwa gospodarka maszynami i urządzeniami.
- 4011 Nieprawidłowość we wdrażaniu licencji.
- 4012 Nieegzekwowanie praw wynikających z umów licencyjnych.
- 4013 Hamowanie postępu w dziedzinie organizacji i zarządzania.
- 4014 Hamowanie postępu we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych.
- 4015 Niewłaściwe wykorzystanie zaplecza naukowo-technicznego.
- 4016 Nieprawidłowość w międzynarodowej wymianie naukowo-technicznej.
- 4017 Opóźnienie i niedbalstwo w realizacji zadań inwestycyjnych.
- 4018 Opóźnienie i niedbalstwo w realizacji zadań produkcyjnych.
- 4019 Niepełne i niewłaściwe wykorzystanie czasu pracy, sprzętu i środków transportu.
- 4020 Nieterminowe przygotowanie dokumentacji.
- 4021 Błędne rozwiązanie projektowo-konstrukcyjne.
- 4022 Opóźniona dostawa surowców, materiałów, maszyn i urządzeń.
- 4023 Produkcja towarów złej jakości (buble).
- 4024 Niewłaściwe składowanie i transportowanie materiałów wybuchowych.
- 4025 Nieprawidłowości w realizowaniu i stosowaniu polityki płacowej.
- 4026 Niewłaściwa polityka kadrowa.
- 4027 Zakłócenia w kooperacji.
- 4028 Zakłócenia w obrocie towarowym wpływające na równowagę rynkową.
- 4029 Tendencyjna i fałszywa sprawozdawczość.
- 4030 Korupcja w stosunkach handlowych i kooperacyjnych.
- 4031 Nielegalne pośrednictwo w handlu zagranicznym.
- 4032 Zatrucie wód w rzekach i zbiornikach wodnych.
- 4033 Zatrucie naturalnego środowiska człowieka.
- 4034 Zatrucie środków żywności.
- 4035 Niewłaściwa realizacja programów naukowo-technicznych.
- 4036 Nieprawidłowości na odcinku współpracy kulturalno-oświat[owej] z krajami kapitalistycznymi.
- 4037 Hamowanie wdrażania pozytywnych inicjatyw twórczych (w tym wynalazki i usprawnienia).

II. Wypadki nadzwyczajne o niewyjaśnionej przyczynie powstania i stratach bezpośrednich powyżej 1 miliona zł:

- 4038 w postaci wybuchu,
- 4039 w postaci pożaru,
- 4040 w postaci katastrofy kolejowej,
- 4041 w postaci zniszczenia lub uszkodzenia maszyn i urządzeń,
- 4042 w postaci zniszczenia surowców, półfabrykatów i wyrobów,
- 4043 w postaci zawału w kopalni.

III. Wypadki nadzwyczajne o niewyjaśnionej przyczynie powstania, a powodujące poważne zakłócenia w funkcjonowaniu zakładu przemysłowego, branży, transportu lub stwarzające zagrożenie środowiska naturalnego bez względu na wysokość strat:

- 4044 w postaci wybuchu,
- 4045 w postaci pożaru,
- 4046 w postaci katastrofy kolejowej,
- 4047 w postaci niszczenia lub uszkodzenia maszyn i urządzeń,
- 4048 w postaci niszczenia surowców, półfabrykatów i wyrobów,
- 4049 w postaci zawału w kopalni.

IV. Wypadki nadzwyczajne o niewyjaśnionej przyczynie powstania przy stratach bezpośrednich poniżej miliona złotych, lecz powtarzające się wielokrotnie lub będące wynikiem rażącego naruszenia przepisów BHP i przeciwpożarowych:

- 4050 w postaci wybuchu,
- 4051 w postaci pożaru,
- 4052 w postaci katastrofy kolejowej,
- 4053 w postaci niszczenia surowców, półfabrykatów i wyrobów,
- 4054 w postaci zniszczenia lub uszkodzenia maszyn i urządzeń,
- 4055 w postaci zawału w kopalni.

4056 Wypadek nadzwyczajny w postaci katastrofy budowlanej o niewyjaśnionej przyczynie powstania przy stratach bezpośrednich powyżej 1 mln zł.

4057 Wypadek nadzwyczajny w postaci katastrofy budowlanej o niewyjaśnionej przyczynie powstania przy stratach poniżej 1 mln zł, lecz powtarzający się wielokrotnie lub będący wynikiem rażącego naruszenia zasad bhp.

4058 Kradzież materiału wybuchowego, łatwopalnego i innego mogącego stworzyć zagrożenie.

4059 Wypadek nadzwyczajny w postaci gwałtownego wypływu gazu w kopalni o niewyjaśnionej przyczynie powstania, stwarzający zagrożenie życia lub zdrowia załogi.

4060 Wypadek nadzwyczajny o niewyjaśnionej przyczynie powstania, powodujący zagrożenie życia lub zdrowia ludności.

4061 Zaniedbanie stwarzające groźbę katastrofy w komunikacji powodującej zagrożenie życia lub zdrowia ludności.

4062 Zaniedbanie w obiektach gospodarki narodowej stwarzające groźbę powstania poważnego wypadku nadzwyczajnego.

DZIAŁ „B 5000”

Naruszenie tajemnicy państwowej i służbowej.

5001 Ujawnienie wiadomości (w rozumieniu kodeksu karnego) [sic!]

5002 Ujawnienie wiadomości poprzez zagubienie dokumentu lub innego przedmiotu.

5003 Ujawnienie wiadomości poprzez kradzież dokumentu lub innego przedmiotu.

5004 Przecieki informacji mogący wyrządzić istotne szkody interesom PRL.

5005 Próby lub fakty uzyskiwania przez obywateli krajów kapitalistycznych wiadomości, dokumentu lub innych przedmiotów stanowiących tajemnicę.

5006 Przekazywanie wiadomości nieutajnionymi środkami łączności lub w korespondencji prywatnej.

5007 Wywóz za granicę wiadomości z pominięciem obowiązujących przepisów.

5008 Naruszenie przepisów o przechowaniu, obiegu i posługiwaniu się wiadomościami tajnymi.

5009 Wprowadzanie do określonych obiektów gospodarki narodowej osób nieposiadających zezwolenia.

5010 Filmowanie, fotografowanie i szkicowanie przez osoby nieposiadające zezwolenia.

5011 Ujawnienie tematyki [i] wyników prac naukowych, badawczych, projektowych, technologicznych i konstrukcyjnych, mających cechy wynalazku.

5012 Inne naruszenie przepisów o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

5013 Podejrzania o ujawnienie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową.

5014 Utrzymywanie kontaktów o niewyjaśnionym charakterze z przedstawicielami lub przedstawicielstwami firm i organizacji k[rajów] k[apitalistycznych].

5015 Utrzymywanie kontaktów o niewyjaśnionym charakterze przez obyw[ateli] PRL zatrudnionych w chronionych obiektach z obyw[atelami] k[rajów] k[apitalistycznych].

DZIAŁ „C”

Obejmuje fakty, zdarzenia i zjawiska o aspektach dywersji ideologicznej i politycznej.

DZIAŁ „C 4000”

Dywersja ideologiczna i polityczna.

1001 Kontakt pracownika lub współpracownika ośrodków dywersji z obywatelami PRL.

1002 Kontakt emigranta i uciekiniera z Polski zatrudnionego w ośrodkach dywersji.

1003 Przyjazd do kraju obywateli k[rajów] k[apitalistycznych] podejrzanych o działalność dywersyjną.

1004 Przyjazd do PRL emisariusza ośrodka dywersji lub organizacji antykomunistycznej.

1005 Współpraca obywateli PRL z ośrodkami dywersji.

1006 Inspirowanie obywateli PRL do podejmowania działalności antysocjalistycznej.

1007 Wspieranie moralno-materialne przez ośrodki dywersyjne osób o postawach opozycyjnych (inspiracja przyznawania nagród i stypendiów).

1008 Przemycanie do ośrodków dywersji opracowań literackich, elaboratów, artykułów niepublikowanych, listów do redakcji i wydawnictw o treści antysocjalistycznej.

1009 Przesyłanie listów do R[adia] W[olna] E[uropa].

1010 Przesyłanie listów do innej dywersyjnej radiostacji.

1011 Wykorzystanie przecieków informacji do dywersyjnej działalności i propagandy.

1012 Przewóz przez granicę przez obyw[ateli] PRL literatury antykomunistycznej (bezdebitowej).

1013 Nadsyłanie do kraju literatury antykomunistycznej (bezdebitowej).

1014 Kolportaż literatury antykomunistycznej (bezdebitowej) na terenie kraju.

1015 Wypracowanie programów działania dla grup opozycyjnych w kraju.

1016 Propagowanie wrogich poglądów i działalności przeciw linii politycznej partii.

1017 Wpływanie na świadomość społeczną przez organizowanie imprez nawiązujących do założeń ideowych Polski burżuazyjnej (nabożeństwa rocznicowe, murowanie tablic pamiątkowych, budowa pomników).

1018 Negatywne wystąpienia w czasie imprez oficjalnych (zebrania, konferencje, sympozja, wieczory autorskie).

1019 Negatywna inicjatywa polityczna wobec władz państwa i partii (petycje, listy zbiorcze i indywidualne, zbieranie podpisów) – **zajścia uliczne**.

- 1020 Przemycanie antysocjalistycznych treści i poglądów w wydawnictwach.
- 1021 Opracowanie elaboratów, artykułów i listów do redakcji i wydawnictw antysocjalistycznych.
- 1022 Kolportaż elaboratów, artykułów niepublikowanych i listów do redakcji i wydawnictw antysocjalistycznych.
- 1023 Wykorzystanie organizacji społeczno-politycznych, związków i stowarzyszeń do prowadzenia negatywnej działalności politycznej.
- 1024 Działalność duszpasterstwa akademickiego:
a) aktyw duszpasterski.
- 1025 Antypolska działalność o charakterze lewackim.
- 1026 Wspieranie osób prowadzących wrogą działalność i represjonowanych za tę działalność oraz ich rodzin.
- 1027 Przesłanie listów i opracowań o wrogiej treści za granicę z przeznaczeniem dla wykorzystania do antypolskich i antysocjalistycznych celów.
- 1028 Kolportaż taśmy magnetofonowej zawierającej negatywne treści polityczne.
- 1029 Kolportaż niepublikowanego opracowania publicystycznego lub naukowego o treści antysocjalistycznej, którego autorem jest obyw[atel] PRL.
- 1030 Udział w nielegalnym zebraniu lub zgromadzeniu o charakterze antypaństwowym – antysocj[alistycznym].**
- 1031 Nieformalna grupa antysocjalistyczna.**
- 1038 Autor lub autorzy artykułu lub opracowania w nielegalnym czasopiśmie wydawanym w kraju.**
- 1032 Nieformalna grupa antysocj[alistyczna] w środowisku młodzież[owym].**
- 1033 Organizowanie nieformalnych grup szkoleniowych (wykłady, obozy, tzw. latające uniwersytety itp.) o charakterze antysocjalistycznym.**
- 1034 Organizowanie nieformalnych klubów dyskusyjnych o charakterze antysocjalistycz[nym].**
- 1037 Nielegalne wydawnictwo działające w kraju.**
- 1036 Nielegalne czasopismo wydawane w kraju.**
- 1041 Kolportaż nieleg[alnego] czasopisma wydawanego w kraju.**
- 1042 Kolportaż materiału (brozury, książki, opracowania) opublikowanego przez nielegalne wydawnictwo w kraju.**
- 1035 Prowadzenie wykładów, odczytów itp. w nieformalnych szkolen[iowych] klubach dyskusyjnych, obozach itp.**
- 1039 Udział lub współudział w technicznym przygotowaniu nielegal[nego] czasopisma lub wydawnictwa – działających w kraju.**
- 1040 Udział lub współudział w redagowaniu nieleg[alnego] czasopisma lub wydawnictwa działającego w kraju.**
- 1043 Wykorzystanie technicz[nych] środków do powielania nieleg[alnych] materiałów o treści antysocjalist[ycznej].**
- 1044 Nieleg[alne] wydawanie komunikatów, biuletynów, deklaracji i oświadczeń politycznych.**
- 1045 Organizowanie konferencji prasowych lub udzielanie wywiad[ów] o politycznie szkodliwym charakterze dziennikarzom z k[rajów] k[apitalistycznych].**

DZIAŁ „C 2000”

- 2015, 2016 Zabójstwo na tle politycznym i przygotowanie do tegoż przestępstwa.
2017, 2018 Pobicie na tle politycznym oraz czynienie przygotowań do [tegoż] przestępstwa.
- 2019 Groźba ustna wobec działacza politycznego lub funkcjon[ariusza] administracji państwowej.
- 2020 Groźba pisemna (anonim pogróżkowy) wobec działaczy społecznych i politycznych.
- 2021 Uszkodzenia gmachów partyjnych i państwowych (atakowanie).
- 2022 Niszczenie cmentarzy, pomników i miejsc uświęconych tradycją.
- 2023 Zrywanie i niszczenie flag państwowych.
- 2024 Zrywanie i niszczenie portretów działaczy partyjnych i państwowych.
- 2025 Zrywanie i niszczenie dekoracji okolicznościowych.
- 2026–2031 Ulotki antypaństwowe – przy opisie uwzględnić technikę wykonania.
- 2029 Ulotka antypaństwowa w formie odbitki powielaczowej.**
- 2032–37 Ulotki antyradzieckie – przy opisie uwzględnić technikę wykonania.
- 2038 Ulotki nawołujące do przerwy w pracy.
- 2039 Ulotki nawołujące do zbiorowego wystąpienia.
- 2040 Napisy antypaństwowe.
- 2041 Napisy antyradzieckie.
- 2042 Napisy nawołujące do przerwy w pracy.
- 2043 Napisy nawołujące do zbiorowego wystąpienia.
- 2044 Anonimy antypaństwowe kierowane do organizacji polityczno-społecznych lub instytucji.
- 2045 Anonimy antypaństwowe kierowane do działaczy politycznych i społecznych.
- 2046 Anonimy antyradzieckie kierowane do organizacji polityczno-społecznych lub instytucji.
- 2047 Anonimy antyradzieckie kierowane do działaczy politycznych i społecznych.
- 2048 Nielegalne organizacje i związki osób dorosłych.
- 2049 Nielegalne organizacje i związki młodzieżowe.
- 2050 Nielegalne organizacje i związki mieszane.
- 2051 Czynne zakłócenie przebiegu zebrania, zgromadzenia lub uroczystości.
- 2063 Usiłowanie podjęcia nielegalnej działalności przez czł[onków] byłych nielegalnych organizacji lub związków.
- 2064 Podejrzenie o wykonawstwo ulotek.
- 2065 Podejrzenie o kolportaż ulotek.
- 2066 Podejrzenie o wykonawstwo i kolportaż ulotek.
- 2067 Podejrzenie istnienia nielegalnej organizacji i związków młodzieżowych.
- 2068 Podejrzenie istnienia nielegalnej organizacji i związków dorosłych.
- 2069 Podejrzenie istnienia nielegalnej organizacji z udziałem młodzieży i dorosłych.
- 2070 Podejrzenie o przestępstwo wojenne.
- 2071 Ulotki antypaństwowe wykonane techniką fotografowania.
- 2072 Ulotki antyradzieckie wykonane techniką fotografowania.
- 2073 Nielegalne radiostacje (nadajnik[i]) antypaństwowe.
- 2074 Anonimy o wrogiej treści kierowane na adres osoby prywatnej.
- 2075 Tendencyjna lub wroga treść umieszczona w formie komentarza lub napisu w publikacjach wydanych w PRL (książki, czasopisma, foldery itp.).

2076 Nekrolog o treści antypaństw[owej] i antyradz[ieckiej] lub nawiązujący do tradycji Polski burżuazyjnej.

DZIAŁ „D”

Działalność kleru rzymskokatolickiego, mniejszości wyznaniowych oraz organizacji katolickich.

1. Fakty i formy oddziaływania kleru na młodzież szkół średnich i podstawowych.
2. Postawy kleru wobec wydarzeń w kraju, wypowiedzi, podejmowanie działalności.
3. Wypowiedzi dostojników kościelnych – pozytywne i negatywne – wobec wydarzeń w kraju, charakteryzujące ich postawę polityczną i społeczną.
4. Fakty lansowania przez kler antysocjalistycznych koncepcji społecznych, politycznych, filozoficznych.
5. Fakty wskazujące na pozytywne postawy księży świeckich i zakonnych.
6. Ustalone fakty dot[yczące] działalności zakonów – aspekty pozytywne i negatywne.
7. Fakty dot[yczące] działalności organizacji katolickich (PAX, KIK itp.), w tym również kontakty z organizacjami katolickimi w krajach kapitalist[ycznych].
8. Fakty dot[yczące] działalności mniejszości wyznaniowych.
9. Działalność sekty świadków Jehowy.
10. Fakty i zjawiska – pozytywne i negatywne – występujące w w[yzszych] s[eminarjach] d[uchownych] i s[eminariach] d[uchownych].
11. Ustalone fakty konfliktów wśród kleru (między klerem dołowym i kuria) oraz konflikty w ogóle.
12. Ustalone fakty konfliktów kleru ze społeczeństwem.
13. Ustalone fakty powiązań kleru z zagranicą – kontakty podejrzane.
14. Ustalone fakty przestępstw i wykroczeń kleru na tle pospolitym, naruszenie przepisów, **w tym nielegalne budownictwo sakralne.**
15. Konsekwencje, wnioski, sankcje – stosowane wobec księży naruszających przepisy prawne oraz wynikające z postawy księży:
 - a) odpowiedzialność przed sądem – wyroki, grzywny,
 - b) odpowiedzialność administracyjna,
 - c) rozmowy profilaktyczne i ostrzegawcze przeprowadzone przez organy administracji,
 - d) rozmowy profilaktyczne i ostrzegawcze przeprowadzone przez SB.
16. Ujawnione fakty stosowania przez kler różnych form dyskryminacji wyznaniowej w odniesieniu do [wiernych] innych wyznań oraz osób niewierzących, dyskryminacja czł[onków] partii.
17. Wystąpienia z ambon na tle rzekomego braku wolności sumienia i wyznania, zmierzające do zaostrzenia stosunków państwo–Kościoł.
18. Wystąpienia o różnym charakterze, atakujące laickie zachowanie się społeczeństwa lub akcje podejmowane przez partię i czynniki administracyjne.
19. Organizowane przez Kościoł: sympozja, konferencje krajowe i diecezjalne, odczyty o charakterze społeczno-politycznym.
20. Konferencje o charakterze administracyjnym z udziałem kurialistów.
21. Ważniejsze imprezy kościelne, wizytacje biskupów, ich wystąpienia.
22. Wizyty dostojników kościelnych z Watykanu i krajów kapitalist[ycznych] oraz przedstawicieli organizacji katolickich.
23. Fakty i zjawiska dot[yczące] układu stosunków państwo–Kościoł, dyskusje i wypowiedzi kleru na ten temat.

24. Ciekawsze kontakty osób cywilnych z klerem kościelnym.

DZIAŁ „E”

Obejmuje informacje o faktach, zdarzeniach i zjawiskach występujących w gospodarce narodowej oraz środowiskach nauki, oświaty i innych – zagadnienia nieobjęte identyfikatorem pionów III.

1. Poważniejsze nadużycia gospodarcze, przestępstwa aferowe w gospodarce społecznej;
- a) dorobkiewiczze i milionerzy – ustalenia.
2. Informacje dot[yczące] organizowania sympozjów naukowych i konferencji z udziałem naukowców zagranicznych.
3. Rozmowy i konsultacje prowadzone przez zakłady pracy z firmami zagranicznymi na tematy kooperacji, zakupu licencji itp.
4. Fakty i opinie dot[yczące] osób na stanowiskach kierowniczych, które w świetle tych opinii nie powinny pozostawać na stanowiskach kierowniczych.
5. Nielegalny handel na terenie kraju wartościami dewizowymi (pieniądze, bony), złotem, biżuterią, narkotykami i innymi artykułami pochodzącymi z przemytu.
6. Informacje dot[yczące] środowisk młodzieży nieprzystosowanej.
7. Hasło przeniesione do działu B-3016, 3017, 3018, 3019.
8. Fakty kradzieży lub zaginięcia narkotyków, leków narkotyzujących, środków trujących oraz środków promieniotwórczych.
9. Różne ciekawsze informacje negatywne z dziedziny gospodarki.
10. Poważniejsze pożary powyżej 100 000 zł strat nieobjęte zagadnieniami pionu III.
11. Poważniejsze wypadki, katastrofy i awarie nieobjęte zagadnieniami pionu III.
12. Nielegalne posiadanie broni palnej, kradzież broni i materiałów wybuchowych.
13. Kontrola w zakładach pracy przeprowadzona lub inspirowana przez jednostki SB i MO – wnioski pokontrolne.
14. Hasło przeniesione do działu C 2074.
15. Handel dziełami sztuki na terenie kraju, kradzież dzieł sztuki.
16. Informacje o faktach, zdarzeniach i zjawiskach dot[yczących] środowisk literackich.
17. Informacje dot[yczące] środowisk mniejszości narodowych, ich działalność.
- 18. Falszowanie dokumentów.**
- 19. Ciekawsze informacje o przynależności osób do organizacji w okresie okupacji i po wyzwoleniu.**
- 20. Informacje dot[yczące] znalezisk stanowiących skarby narodowe.**

DZIAŁ „F”

Opracowania tematyczne, analizy problemowe i informacje przekazane.

1. Opracowania tematyczne, środowiskowe, przekrojowe i sytuacyjne z jednostek operacyjnych.
2. Opracowania i informacje Wydziału „C”.
3. Prace i opracowania naukowe sporządzone na podstawie materiałów archiwalnych.
4. Informacje przekazane do instancji partyjnych:
 - a) do Komitetu Wojewódzkiego PZPR,
 - b) do Komitetów Dzielnicowych PZPR.

5. Informacje przekazane kierownictwu administracji państwowej.
6. Informacje w formie wniosków, wskazówek i zaleceń – przekazane kierownictwu zakładów pracy.
7. Informacje przekazane do pionu MO.
8. Informacje przekazane do prokuratury.
9. Informacje przekazane do innych jednostek SB w ramach współpracy.
10. Analizy śledcze w świetle Zarządzenia [nr] 079/72 [ministra spraw wewnętrznych z 2 sierpnia 1972 r. w sprawie rejestracji przez jednostki Służby Bezpieczeństwa osób i spraw oraz sprawdzania i udzielania informacji]:
 - a) czynności sprawdzające,
 - b) ocena mat[eriałów] operacyjnych od strony prawnej.
11. Ważniejsi świadkowie w sprawach.

Źródło: AIPN Wr, 053/3170, mps.

21/11 **TAJNE**

Nydz. m. gr. 13.03/W
Nazwa powiatu, miasta
Nr rejestracyjny

20.3.70
Data wpływu

**KARTA ZGŁOSZENIA
aktu wrogiej działalności**

1. prasa propagandowa
Forma wrogiej działalności
2. autor i współautor ulotek
Sposób dokonania aktu wrogiej działalności
3. Kościół p. Gołwaldka ul. Kąrmusowa, Sosno
Miejscowość i nazwa zakładu, w którym zaistniał akt
4. 9.2, 30.11.69 i 21.01.70
Data popełnienia aktu przestęp. i kwalifikacja prawna
5. operacyjne i agitacyjne
Sposób ujawnienia aktu wrogiej działalności
6. _____
Dział gospodarki narodowej, w którym zaistniał akt wrogiej działalności
7. _____
Skutki wrogiej działalności (szkody i straty dla danej gałęzi gospodarki narodowej, zabicie, ranni itp.)
8. insp. Nydz. m. gr. i Kacimierz Nowak
Stanowisko, nazwisko, imię, nr telef. prac. operac. (st.)
Załącznik 7c. 832
Data, pieczęć i podpis kier. tej operac. (st.)

AIPN Wr Wzór EOW-1/63

bura sprawa

9. _____
Nazwa jednostki operacyjnej oraz nazwisko i stanowisko pracownika prowadzącego sprawę operacyjną

prze sprawę
Kategoria sprawy operac. Nr rejestr. Data założenia

10. Nydz. Śledczy p. Kacimierz Nowak
Nazwa jednostki śledczej oraz nazwisko oficera śledczego prowadzącego postępowanie przygotowawcze

Rodzaj postępowania Nr rejestr. Data wszczęcia

Data zapisu	TREŚĆ ZAPISU
2.02.1960	1) KLUBA Dzielnicowy Tomaszuk - zdrowy
	2) BANDA DZIAŁA KILCICH SPI SKAZANEGO
	3) Kaci dr. Kadzi Stanisława Falck, Kaci Hron dr. PR-2 27 w Sosnowcu
	4) Uwaga: Kaciya, grasuje Vampir pod pseudonimem milicyjnym
	5) Kaci Huxdria pachutek Benidycki
	6) Hay Hitler Vampir

AIPN Wr

*) Oficjalne ogłoszenie, w wyniku rozpracowania operac. pionu II, III, IV, SIA i W, „B”, mat. otrzymane z MO, WOP, prokuratury, NIK, Kacimierz Nowak, ujęte na gorącym uczynku itp.

**) Przemysł (rodzaj jakich, budownictwo, rolnictwo (PCR, Spółdz. Roln., Roln. Rolnicze), leśnictwo, transport i łączność, obrót towarami (wewn., zagraniczny) gospodarka komunalna itp.

Karta zgłoszenia aktu wrogiej działalności wzór EOW-1/63

L. p. dziennika (Nr rejestracyjny)	Data rejestracji	Nazwa jednostki rejestrującej	Kategoria	Nr sprawy do której dana osoba jest rejestr.	Pseudonim, kryptonim	Data zdjęcia z ewidencji i przekazania do archiwum lub innej jednostki		Uwagi
						Data	Nr arch. lub nazwa jedn.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	17.7.75	Hydrol. uc	opi. temat.		odmowa Pow.-72			
2	-	Hydroel. II	syf. sperec		"Pajęko"			
3	18.7.75	RSB Legnica	Fakt	30.VI 1978	zap. wywiad		rej. Legnica	
4	-	RSB Złotoni	Meld.	"	"		"	
5	-	RSB N. Ruda	Meld.	"	"		rej. Wąbrzeź	
6	-	RSB Wąbrzeź	Inf.	"	"		"	
7	-	RSB Legnica	Fakt	"	"		J. Góra	
8	-	RSB Lwówek	Fakt	"	"		"	
9	-	RSB Wąbrzeź	F.Z.	"	"		rej. Wąbrzeź	
10	-	"	F.Z.	"	"		"	
11	-	"	N. Inf.	"	"		"	
12	-	RSB Ząbkowice	Meld.	"	"		"	
13	-	Hydroel. II	Inf.	10.06.85	~ ~			
14	-	RSB Legnica	Meld.	30.7. 1975	zap. wywiad		J. Góra	
15	-	RSB Ząbkowice	Meld.	"	"		Kalisz	
16	-	RSB Bystrzyca	Inf.	"	"		Wąbrzeź	
17	-	RSB Legnica	Inf.	"	"		Legnica	
18	-	RSB Legnica	Inf. Syrod.	"	"		"	
19	-	SM Ząbkowice	Meld.	"	"		rej. Wąbrzeź	
20	-	SM Legnica	M.J.	"	"		rej. J. Góra	
21	-	SM Milicz	M.S	28.12 85	zap. wywiad			
22	-	SM Legnica	N. Inf.	30.7. 1975	zap. wywiad		rej. Legnica	
23	-	SM J. Góra	N. Inf.	"	"		rej. J. Góra	
24	19.7.75	SM N. Ruda	M.	"	"		rej. Wąbrzeź	
25	-	SM Bystrzyca	N.J.	"	"		"	
26	-	SM Ząbkowice	M.	"	"		"	
27	-	SM Ząbkowice	M.	"	"		"	
28	-	SM Ząbkowice	Inf.	"	"		"	

AIPN Wr

ARCHIWUM

Karta z prowadzonego w Sekcji 2 Dziennika rejestracyjnego osób dopuszczonych do prac tajnych oraz informacji SB i MO miasta i województwa wrocławskiego (AIPN Wr, 053/3183)

GRUDZIEŃ

35

L. p.	Data przekazania materiałów	Nazwisko, imię osoby (krypt. sprawy) na którą przekazano materiały do archiwum	Jedn. rejestr.	Nr rejestr.	Ilość tomów	Podpis prac archiwum	Nr archiwalny
31	dot. prac. NIKU z W-my CMR i zb. BRMIGRODZKI - mg. postawki PXR i Rząd.		Województwo wrocławskie	16.XII.81	81	KD Psie Pole	V
32	"Przedm - Polom" - strajk okupacyjny.			16.XII.81	81	WII	III "A"
33	Roman TATAREK opis skłaniania o miarę do RFN i odn. powstania			16.XII.81	81	Post. Wigzoni	Paszp.
34	Napis "ZSRK" zginie "ne mi" na postawce PKL			16.XII.81		WII	III
35	NN my: czynni na ul. Olesnickiej posiadali nadajniki MA, ppor Stefan Skompiński			16.XII.81		KD Śmiech	IV
36	Melod. bpej. Nbród studiujacych cudzoj. po Nym Nadzaniu stanu wojennego NPKL			18.XII.81		Paszp.	III
37	Przewodn. NSZ "5" ob. PELCZARSKI nr WPB "Potop" - W-W - neg. stos. do obecnej rzeczywistości			19.XII.81		Post. Bierutów	V
38	Włoch "Przez w dykt. jaruzelsk" nr Trzebnicy por F. Flokiewicz			19.XII.81		KMO Trzebnica	III
39	dot. Krzysztof POKORNY narodził do strajku			39244/II C-2048		Komis. Kolej. Wł. Gł.	II
40	narodził do strajku kolejowej Białoby zobronia st. s. K. CIEŻAK			19.XII.81		WII	II
41	my: miejsce zachowanie się ob. Garmady - prac. PGR Trzebnica			19.XII.81		KMO Trzebnica	II
42	Feliks BUCHAR z żołnierz. przez Tomiek. koła "stotka" mg. postawki wobec MO			19.XII.81		WII	V
43	my: opiewki taksonomii nt. obecnej sytuacji ppor. J. Roszkowski			19.XII.81		KD Psie Pole	V
44	mi. FRASYNIUK z NSZ "5" ukryła się N podziemiach Katowic			19.XII.81		KD Śmiech	V
45	Koloni mura BUCHAR przemysł kont. do Turcji			39251/II A-W-200		Paszp.	KMMO Olesnica

Karta z prowadzonego w Ogniwie Analityczno-Informacyjnym Dziennika rejestracyjnego informacji przekazanych do jednostek MO i SB (AIPN Wr, 053/3178)